

voormalig seminarie
Mariënhaven | Warmond

bouwhistorische opname

p.c. meijers | bnb | bouwhistorie | restauratie

Bond van Nederlandse Bouwhistorici

Bouwhistorische opname voormalig seminarie Mariënhaven | Warmond

Afbeelding voorblad: voormalig seminarie Mariënhaven te Warmond, na 1922
(Afbeelding: ELO)

Afbeelding pagina 3: Kadastrale minuutkaart
Sectie D, blad 01, anno 1811-1832
(Afbeelding: RCE)

Inhoudsopgave

1.0	Voorwoord		pagina	4
2.0	Bouwgeschiedenis		pagina	5
3.0	Beschrijving		pagina	34
3.1	Stedenbouwkundig		-	35
3.2	Bouwmassa		-	36
3.3	Voormalig theologicum		-	38
	3.3.0	Exterieur theologicum	-	40
	3.3.1	Interieur theologicum	-	50
3.4	Kapel		-	57
	3.4.0	Exterieur Kapel	-	58
	3.4.1	Interieur Kapel	-	60
3.5	Voormalig philosophicum		-	68
	3.5.0	Exterieur philosophicum	-	69
	3.5.1	Interieur philosophicum	-	76
4.0	Monumentenwaardering en Monumentenwaarderingstekeningen		pagina	86
5.0	Advies		pagina	93
6.0	Begrippenlijst		pagina	94
7.0	Noten		pagina	96
8.0	Colofon		pagina	98

1.0 Voorwoord bouwhistorisch onderzoek

Van het voormalig seminarie Mariënhaven te Warmond is een bouwhistorische opname verricht in opdracht van Mariënhaven Warmond BV. In verband met herontwikkeling van het complex is het van belang bouwhistorische informatie te verkrijgen over de gebouwdelen en inzicht te geven over de aanwezige monumentale waarden.

Het onderzoek heeft bestaan uit visuele opnamen ter plekke en aanvullend archiefonderzoek. De onderzoekrapportage bevat een samenvattende bouwgeschiedenis van het complex en een globale beschrijving van exterieur en interieur. Op basis van de opnamen en het onderzoek is een beknopte monumentenwaardering gegeven met bijbehorende waarderingstekeningen.

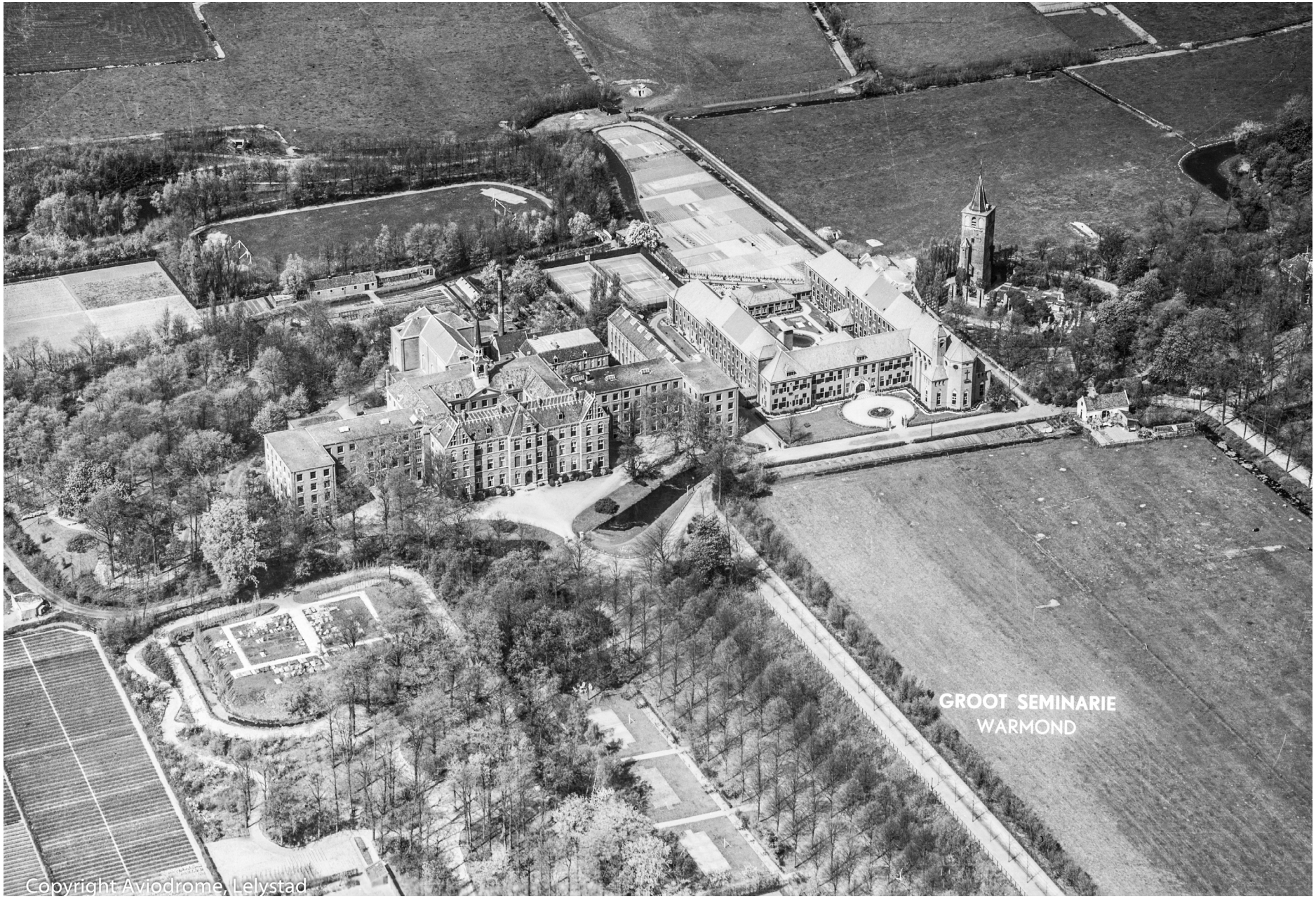
Het voormalig seminarie Mariënhaven bestaat uit een geschakeld complex op het adres Mgr. Aengenentlaan 1-3 te Warmond, kadastraal bekend sectie D, nummer 4782. Een deel van het complex is op 19 februari 1974 ingeschreven als rijksmonument onder monumentnummer 38285.
De redengevende omschrijving luidt: *'Het pand ontleent zijn monumentale waarde uitsluitend aan de oudste delen van het Theologicum van het voormalige Groot Seminarie. Opgericht 1799, verbouwd in 1821 en 1843, later met vleugels uitgebreid. In oorsprong neoclassicistisch gebouw met vooruitspringende vleugels, fraaie klokkentoren, houten classicistische ingangspartij. Inwendig neogotische kerkruimte. De in de 80-er jaren voor de ingangspartij geplaatste vleugel, waardoor het oorspronkelijke front in een nauwe binnenplaats is komen te liggen en die de zo fraaie opzet der laat 18e - vroeg 19e eeuw heeft bedorven, heeft geen monumentale waarde. De noordelijke zijgevel in 1971 vervangen door nieuwbouw. Orgel met Hoofdwerk en Positief, in 1863 gemaakt door J.J. Vollebregt. In 1892 en in 1941 uitgebreid en verbouwd.'*

Het complex is tijdens meerdere bouwfasen tot stand gekomen. Uit de redengevende omschrijving is af te leiden dat de bescherming de oudste bouwdelen betreft. De laat 19e -eeuwse bouwdelen die tijdens de aanwijzing tot rijksmonument nog aanwezig waren, zijn inmiddels gesloopt bij ingrijpende bouwfasen uit 1974 en 1996. Tijdens deze bouwfasen zijn meerdere jongere, onderdelen van het complex gewijzigd of vernieuwd. Gebaseerd op de redengevende omschrijving zijn de jongere bouwdelen van het complex uitgesloten van bescherming. Binnen deze rapportage worden betreffende bouwdelen echter wel globaal beschreven en voorzien van monumentenwaardering vanwege de cultuurhistorische samenhang en de ontstaansgeschiedenis van het complex. Beoordeling van de monumentenwaarden vanwege de monumentenvergunning binnen de komende procedure voor de omgevingsvergunning, kan vanwege voorstaande beperkt blijven tot de vroegste bouwdelen die als zodanig bij de waardering worden vermeld.

Afbeelding pagina 5:
Luchtfoto complex Mariënhaven anno 1948
(Afbeelding: KLM Aerocarto, Aviodrome Documentatie Centrum)

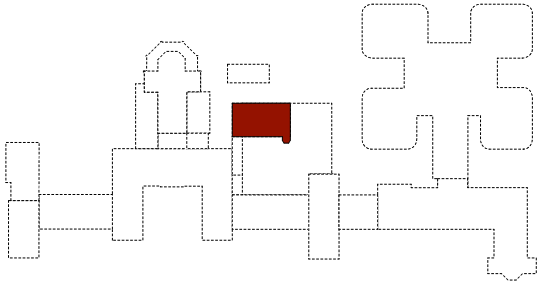
2.0 Bouwgeschiedenis

Deze beknopte bouwgeschiedenis is een samenvatting en interpretatie van het archiefonderzoek en bouwhistorisch onderzoek ter plekke.

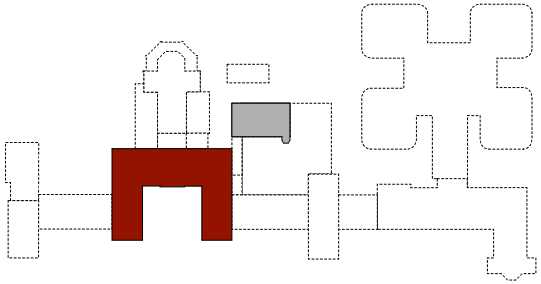

Samenvatting belangrijkste bouwfasen:

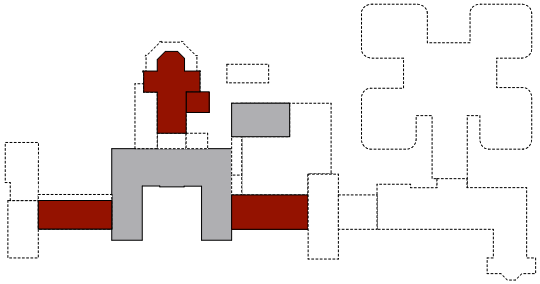
Bouwfase 0	1412 - 1573	Klooster Mariënhaven
Bouwfase 1	1675 - 1799	Een Franse kostschool
Bouwfase 2	1799	Priesteropleiding
Bouwfase 3	1822	Een nieuw seminariegebouw
Bouwfase 4	1844	Uitbreiding en een nieuwe kapel
Bouwfase 5	1878 - 1888	Een bibliotheek
Bouwfase 6	1897	Een nieuw voorgebouw en kapellenkrans
Bouwfase 7	1906	Sloop van het oudste bouwdeel
Bouwfase 8	1921 - 1923	Extra verdiepingen op de zijvleugels
Bouwfase 9	1927	Verdere uitbreiding complex
Bouwfase 10	1929 - 1935	Philosophicum
Bouwfase 11	1970	Verpleegtehuis fase I
Bouwfase 12	1974 - 1976	Verpleegtehuis fase II
Bouwfase 13	1996	Nieuwbouw
Bouwfase 14	2006	Keuken en dienstruimten

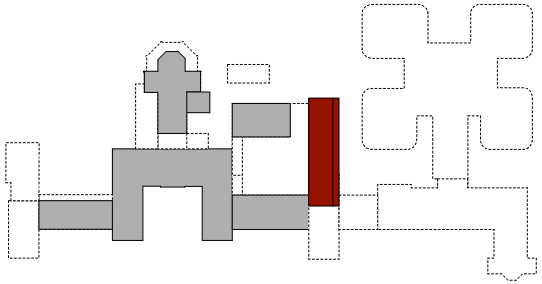
Bouwfase 1799

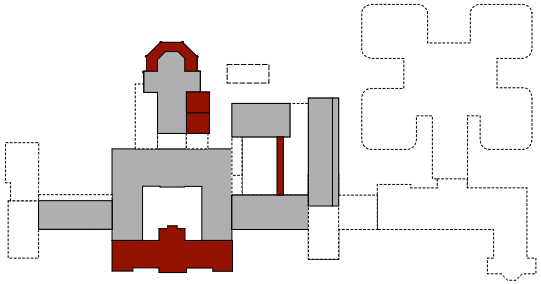
Bouwfase 1822

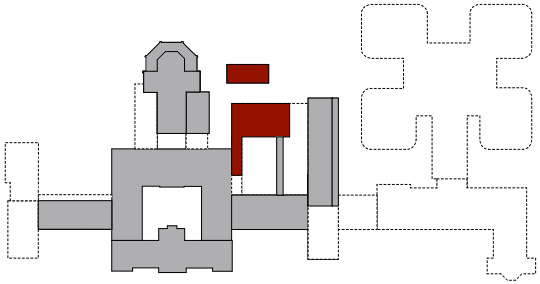
Bouwfase 1844

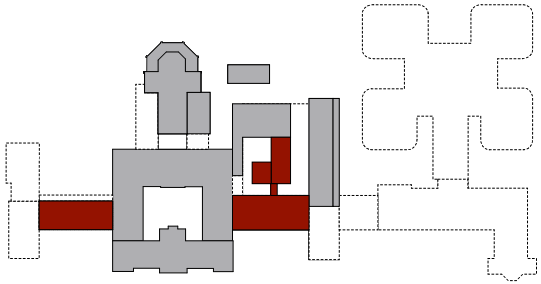
Bouwfase 1878 - 1888

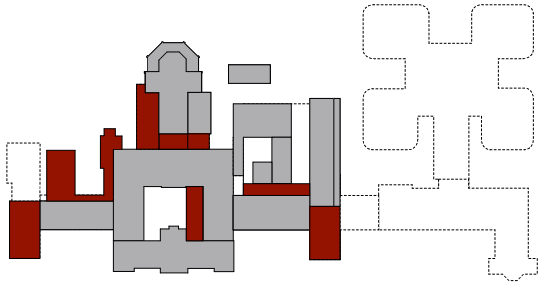
Bouwfase 1897

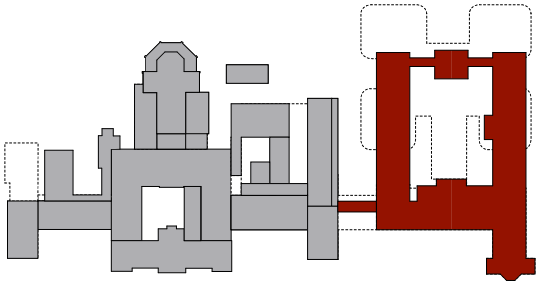
Bouwfase 1906

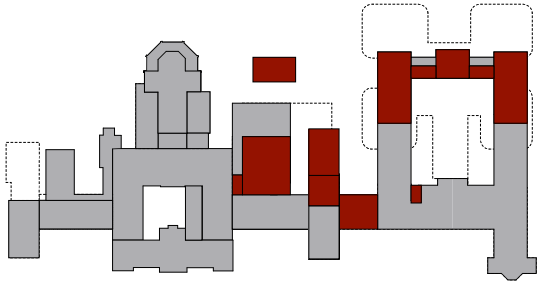
Bouwfase 1921 - 1923

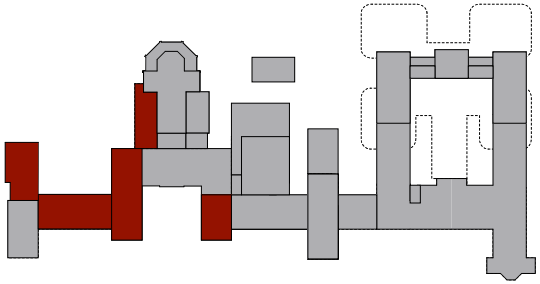
Bouwfase 1927

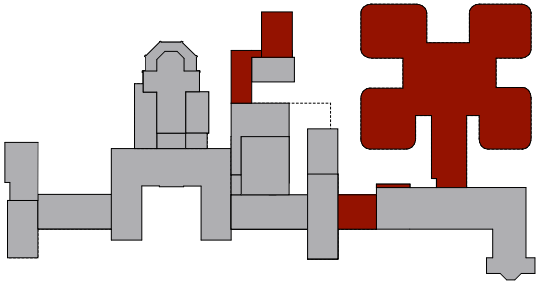
Bouwfase 1929 - 1935

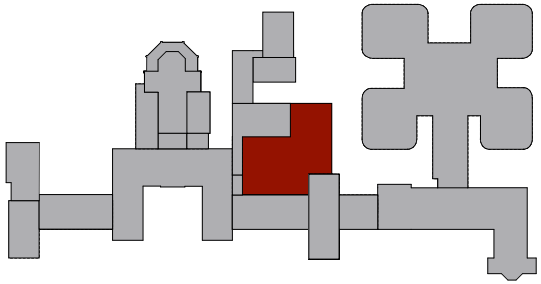
Bouwfase 1970

Bouwfase 1974 - 1976

Bouwfase 1996

Bouwfase 2006

Afbeeldingen pagina's 6-7

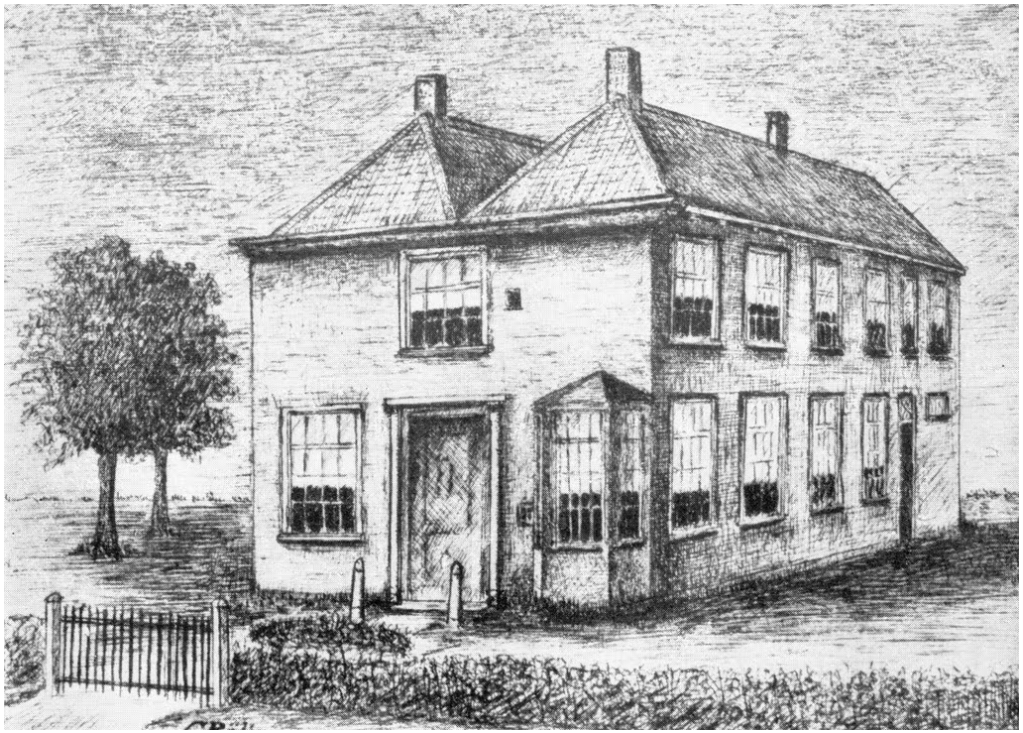
Schematische weergave bouwfaseringen voormalig seminarie
Ingekleurd zijn die bouwdelen waar de grootste wijzigingen
hebben plaatsgevonden

Bouwfase 0 1412 - 1573 Klooster Mariënhaven

In 1412 werd door heer Jan van den Woude, heer van Warmond, klooster Mariënhaven gesticht. Dit was een mannenklooster en bevond zich op de huidige locatie van nieuwbouwwijk Kloosterwei in Warmond. Ten noorden van de huidige kerkruïne naast het huidige complex Mariënhaven, bevond zich een vrouwenklooster, St. Ursula. De gebouwen van beide kloosters werden tijdens het beleg van Leiden in 1573 verwoest.(1)

Bouwfase 1 1675 - 1799 Een Franse kostschool

Nabij de oude locatie van de kloosters kocht in 1675 Bastiaan Boers (1650 - 1713) een groot huis waarin hij een Franse kostschool oprichtte. Zijn zoon Maarten en kleinzoon Bastiaan (1711 - 1759) zette de school na zijn dood voort. De weduwe van Bastiaan, Mechteld Damhof, verkocht in 1764 de 'van ouds vermaard Frans kostschool' aan Pieter van Deventer.(2) Ook Van Deventer, gewezen ondermeester in Noordwijk, zette de school voort.(3) Gebaseerd op historische afbeeldingen, bestond het pand uit een tweebeukig dwarshuis met twee bouwlagen en schilddaken.

Franse kostschool anno 1799 door G. Röling
(Afbeelding: Katholiek Documentatie Centrum)

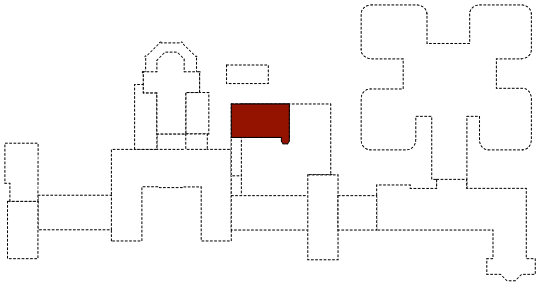

Voormalige kostschool anno 1899
(Afbeelding: www.mapionet.nl)

Bouwfase 2 **1799** **Priesteropleiding**

In de Bataafse republiek werd in 1795 de vrijheid van godsdienst afgekondigd. Door dit besluit was er de mogelijkheid in Nederland een katholieke priesteropleiding te starten. Ten behoeve van zo'n opleiding werden middelen vergaard om in Warmond te kopen *"Een van ouds zeer vermaarde Fransche kostschool voor jongeheeren waar in die affaire sedert ruym 134 is geoeffend , bestaande in een doorluchtig en in 't jaar 1779 voor het grootste gedeelte nieuw gebouwd huis en erve, voorzien van veele ruime, zo boven- als benedenkamers, waarvan er negen behangen zijn; voorts een ruime keuken, waarin alle nodige vereischen zijn, een capitale regenwaterbak en pomp, benevens twee pompen van best, zeer zuiver welwater; hout- en turfschueren; zijnde het huis genoegsaam omringd van een groote moestuin en boomgaard"*[4]

Bouwfase 2
1799

In het Noord Hollands Archief bevindt zich de koopakte van de voormalige kostschool. Op 12 december 1798 werd de voormalige Franse kostschool en landerijen door Pieter van Deventer verkocht aan Aartspriester Hermanus Fransiscus ten Hulscher voor een bedrag van 11.300 gulden. In de koopakte staat vermeld dat de Schout en gemeenteraad van Warmond verlof gaven voor het verleggen van de (oprij)laan zodat deze voor het front van het nieuwe gebouw kwam te liggen.[5] Op 12 april 1799 zou in het pand het eerste rooms-katholieke Groot Seminarie van Noord-Nederland gehuisvest worden en in gebruik genomen voor de priesteropleiding.[6]
In het Noord Hollands Archief bevinden zich twee bestekken met bijbehorende begrotingen en inschrijvingen voor het wijzigen van het oude seminariegebouw, de voormalige kostschool. In de bestekken wordt gesproken over de aanwezigheid van een koepel en een schuur.[7] Vermoedelijk was er in het pand een kapel gerealiseerd die op een latere ontwerptekening als een gesegmenteerde uitbouw staat aangegeven. (zie ontwerptekening Giudici bij bouwfase 3). Het seminarie heeft het oude schoolgebouw tot 1906 in gebruik gehad, het jaar waarin het werd gesloopt en vervangen voor een nieuw pand.

Kadastrale minuutkaart,
Sectie D, blad 01
anno 1811-1832
(Afbeelding: RCE)

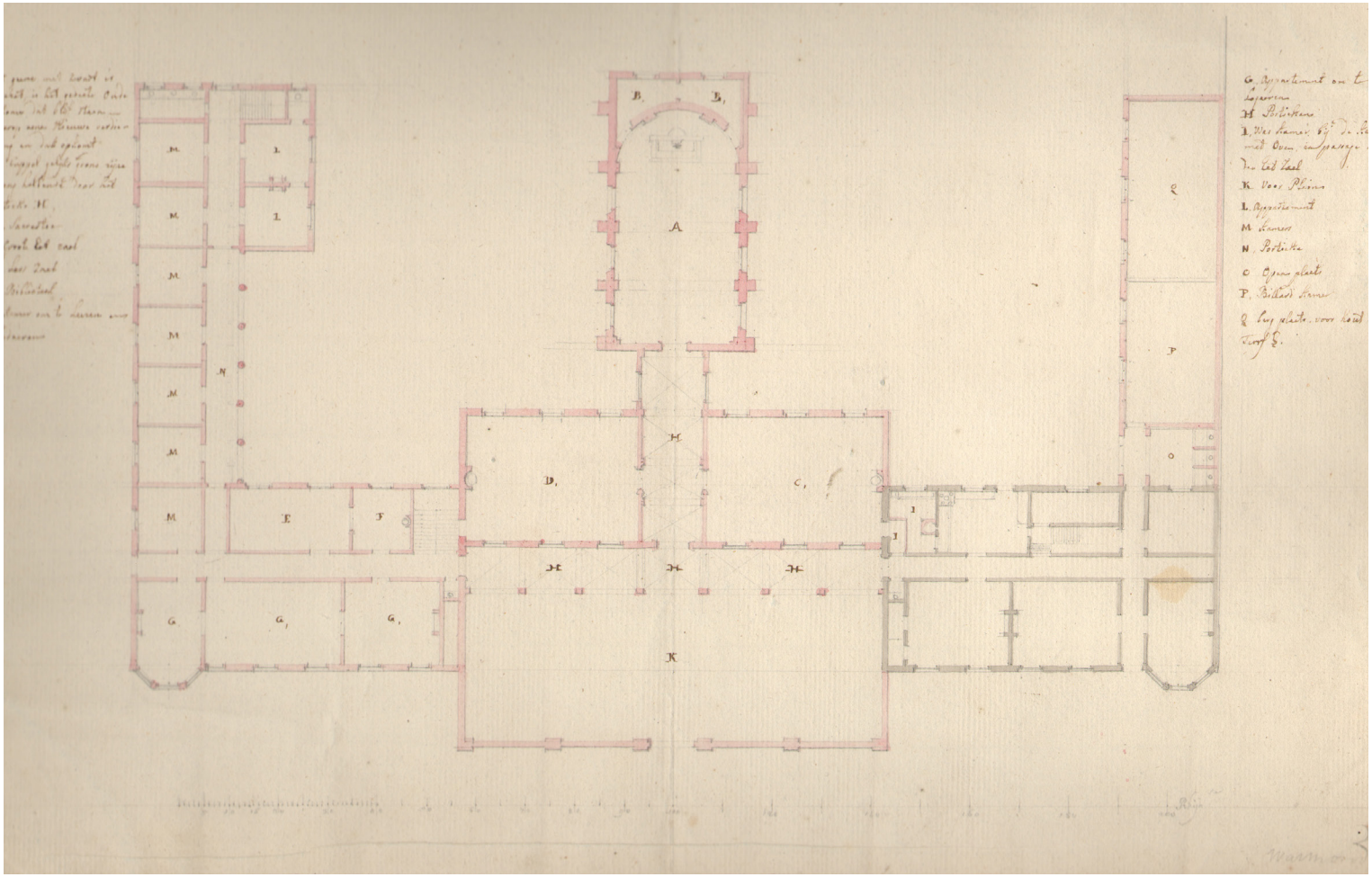
Bouwfase 3 **1822** **Een nieuw seminariegebouw**

Vanaf de start van het seminarie bestond er behoefte aan een groter en statiger seminariegebouw, vooral na de gift van kerkelijke goederen door koning Willem I in 1814. (zie kader) Cornelis Lodewijk, baron van Wijckerslooth was een grote stimulator en de belangrijkste financier voor het nieuwe gebouw dat in 1822 gerealiseerd zou worden.
Het nieuwe gebouw was U-vormig met een monumentale vormgeving en rond een cour haaks staande zijvleugels. Zowel de middenbeuk als de beide zijvleugels waren voorzien van omlopende dubbele schilddaken met een brede zakgoot tussen de kappen. Op de monumentale voorgevel van de middenbeuk stond een opengewerkt spits als klokkentoren. Het gebouw werd gerealiseerd door Simon Paddenburg, meester-timmerman en metselaar uit Warmond voor een bedrag van 76.000 gulden. Het aannemingscontract werd getekend op 16 december 1820. In het kostenoverzicht van de bouw staan bij de meerwerken de kosten opgenomen voor een eerste steen, die op 24 maart 1821 werd gelegd door baron C.L. van Wijckerslooth, en kosten voor het afbreken van een deel van het oude gebouw, de voormalige kostschool. Het U-vormige bouwdeel is grotendeels behouden gebleven en vormt tegenwoordig een centraal deel van het complex.[8]

Seminariegebouw anno 1821,
litho van L. Springer
(Afbeelding: ELO)

Het gebouw is vrijwel zeker ontworpen door architect Carel Giovanni Fransesco Giudici (1746 - 1819). Al in 1813 had hij ontwerpen gemaakt voor de bouw van een nieuw seminarie. Het huidige gebouw komt echter niet overeen met zijn ontwerptekeningen.[9] De opzet van het huidige complex is grotendeels gespiegeld ten opzichte van het plan van Giudici. Dat sluit zeker niet uit dat Giudici verantwoordelijk was voor het ontwerp, definitieve ontwerptekeningen werden namelijk gebruikt voor de bouw en gingen daarom vaak verloren. Een keuze voor een ontwerp van Giudici is verder logisch vanwege zijn eerdere ontwerpen. Daarnaast passen een aantal elementen van het huidige complex bij de ontwerptekeningen en in het oeuvre van Giudici; De strakke vormen van het gebouw, het gebruik van een cour binnen drie gebouwvleugels, de scherpe vormen van het fronton op de voorgevel en het sierlijke spitsvormige torentje zijn elementen die Giudici vaker toepaste.
Op de ontwerptekening staat naast een kapel ook het bestaande seminariegebouw aangegeven (grijs gekleurd). Het bestaande gebouw maakte in het ontwerp deel uit van het nieuwe complex maar werd bij de gerealiseerde plannen een losstaand bouwdeel.

Ontwerp begane grond Giudici anno 1813
(Afbeelding: museum catharijneconvent)

Architect C.G.F. Giudici (1746 - 1819)

De in Nederland Jan genoemde Giudici was een Italiaanse architect die zich in 1770 in Rotterdam vestigde. Van de namen naar zijn initialen bestaan meerdere varianten, de meest waarschijnlijke zijn Carlo Giovanni Fransesco. Giudici wordt gezien als één van de belangrijke architecten van het laat 18e-eeuwse classicisme in Nederland samen met de architecten Husly, Viervant en Van der Hart. In 1786 werd hij aangesteld tot architect en inspecteur-generaal der gebouwen van de Admiraliteit op de Maze en in 1795 bij het Verenigd Departement van Rotterdam en Vlissingen. Giudici was een belangrijke architect tijdens de Franse tijd als architect van Koning Lodewijk Napoleon. Hij werkte aan de uitbreiding en herinrichting voor een nieuwe stad Assen, waaronder een nieuw paleis van de koning. Van 1807 tot 1809 was hij verantwoordelijk voor wederopbouw van Leiden na de grote buskruitramp. Giudici was één van de eerste architecten in Nederland die stucwerk een grote rol in het interieur van kerken gaf.

Eerste steen bij kapel doo
(Afbeelding: pc meijers | bnb

r C.L. van Wijckerslooth
|bouwhistorie | restauratie)

Cornelis Lodewijk, baron van Wijckerslooth (25-05-1786 - 10-11-1851)

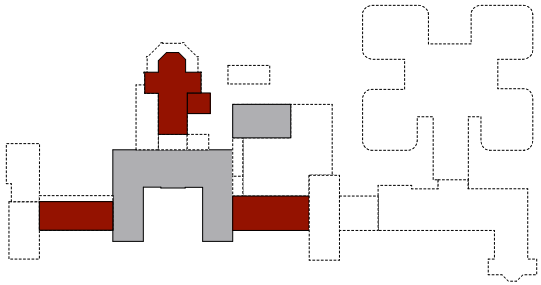
Cornelis Lodewijk, baron van Wijckerslooth was in 1806 als student ingeschreven in het seminarie van Warmond en werd in 1811 als priester gewijd. Door bemiddeling van Wijckerslooth werd volgens een besluit van 23 juli 1814 in dat jaar door koning Willem I een aantal kostbare kerkelijke kunstvoorwerpen aan het seminarie geschonken. Deze kunstvoorwerpen waren afkomstig uit de kapel van koning Lodewijk in het paleis op de Dam te Amsterdam en werden aan de baron overhandigd. In 1816 werd hij tot gewoon-hoogleraar op het seminarie bevorderd tot 1833, zijn het tot bisschop van Curium werd gewijd. Wijckerslooth was in 1817 één van de stichters van het seminarie van Hageveld bij Velzen. Wijckerslooth financierde uit eigen middelen en uit bijdragen van zijn familie het nieuwe seminariegebouw in Warmond. Hij legde hiervoor dan ook de symbolische eerste steen. Verder was hij betrokken bij de oprichting van het Sint Willibrordus-college in Katwijk aan de Rijn en het nieuwe Hageveld bij Voorhuis. De bouw van de kapel bij het seminarie in Warmond die in 1843 werd gerealiseerd, werd eveneens voor een groot deel door Wijckerslooth bekostigd. Ook hiervoor legde hij de eerste steen. In Oegstgeest kocht hij de buitenplaats Duinzigt waar hij tot zijn dood bleef wonen.[(10)]

Bouwfase 4 **1844** **Uitbreiding en een nieuwe kapel**

Vanwege het groeiend aantal studenten, met name na het sluiten van het seminarie 's-Heerenberg in 1842, was uitbreiding in Warmond noodzakelijk. Voor het uitbreiden van het seminarie met twee extra vleugels en het maken van een nieuwe kapel achter het seminarie werd de Leidse architect Theo Molkenboer aangetrokken. Molkenboer had eerder in 1837 al wijzigingen aan het oude seminariegebouw voorbereid, onduidelijk is of deze ook uitgevoerd waren. Ook liet Molkenboer in 1842 extra kamers timmeren en inrichten op de zolder van het gebouw uit 1822.(11) Vermoedelijk maakte deze werkzaamheden al deel uit van het grotere bouwplan van zijn hand voor de uitbreiding van het complex.

Hoewel wel vermeld in de archiefbeschrijving, zijn de bouwgegevens van de kapel en de nieuwe vleugels niet aanwezig in het Noord Hollands Archief. Helaas kunnen hierdoor de materialen en opzet van de nieuwe gebouwdelen niet volledig vastgesteld worden.(12)
Gebaseerd op jongere bouwtekeningen en archiefbronnen bestonden de twee nieuwe vleugels uit rechthoekige bouwdelen met drie bouwlagen en een kap-verdieping. In het voordakvlak werden beide bouwdelen voorzien van een doorlopende dakopbouw als een attiek boven het hoofdgestel van de gebouwen. De nieuwe bouwdelen sloten in architectuur en kapvormen aan op de bestaande zijvleugels van het U-vormige seminariegebouw. De neogotische kapel met bijbehorende sacristie kwamen los van het bestaande gebouw te staan. De eerste steen voor de kapel werd gelegd op 8 juni 1843,wederom door baron C. L. Van Wijckerslooth.(13)
Het werk werd uitgevoerd door aannemer H.J. Sebil uit Haarlem, maar vanwege financiële problemen van Sebil bij de bouw van een R.K. kerk in Haarlem, werd het werk afgemaakt door de aannemers Van der Linden en Van Eck voor een bedrag van 88.000 gulden. Het werk was gereed in 1844.(14) In een album over de stad Leiden en omgeving van G.J. Bos uit 1859 - 1860 staat een afbeelding van het toenmalige seminariegebouw met de nieuwe zijvleugels.

Bouwfase 4
1844

Seminariegebouw anno 1850
(Afbeelding: ELO)

Hoewel de kapel gereed was in 1844 werden er nog geruime tijd later werkzaamheden aan verricht of versieringen aangebracht. Het hoofdaltaar in de kapel in neogotische stijl is afkomstig van Stephen Louis Veneman (1812 - 1888), beeldhouwer uit 's Hertogenbosch, en werd in 1851 aangebracht.(15)

Naar bestek en voorwaarden uit 1862 bouwde Johannes J. Vollebregt & Zn uit 's-Hertogenbosch in 1863 het orgel. (16) Dit orgel zou later door L. Ypma & Co uit Alkmaar in 1892 gewijzigd worden en naar achteren op het zangkoor geplaatst.(17)

De vensters achter het altaar waren oorspronkelijk gesloten. In 1873 werden hier glasopeningen aangebracht die in 1930 door ontwerper Han Bijvoet uit Haarlem werden voorzien van gebrandschilderd glas. De vensters beelden geloof, hoop en liefde uit. Bijvoet bracht overigens in 1938 ook in de overige vensters gebrandschilderd glas aan waarvan er later weer twee werden vervangen door kathedraalglas vanwege de beperkte lichttoetreding. De kapel en het hoofdaltaar werden pas in 1897 geconsacreerd. (18)

Altaar in kapel seminarie te Warmond
(Tekening: catharijneconvent)

Architect Theo Molkenboer
(6 november 1796 - 11 december 1863)[19]

Theo Molkenboer staat bekend als één van de belangrijkste kerkelijke architecten uit de 19e eeuw. Hij heeft zeker veertig nieuwe katholieke kerken gebouwd, drie seminaries, zes kerkverbouwingen en diverse pastorieën of bijgebouwen van kerken. Molkenboer lag goed bij de katholieke geestelijkheid, zo zaten bijvoorbeeld in de bouwcommissie van het seminarie aartspriester Kervel en de latere bisschop van Haarlem, Van Vree.

Molkenboer paste de neogotische vormen en motieven toe, zonder enig idee te hebben van het aan deze vormen ten grondslag liggende constructieve idee. Behalve in neogotische stijl bouwde Molkenboer ook in barok-classicistische trant en in neoromaanse trant. Zijn eclectische manier van bouwen riep bij tijdgenoten wel eens kritiek op maar hij wordt vooral gezien als één van de eerste architecten die de stucadoorsgotiek in Nederland heeft geïntroduceerd.

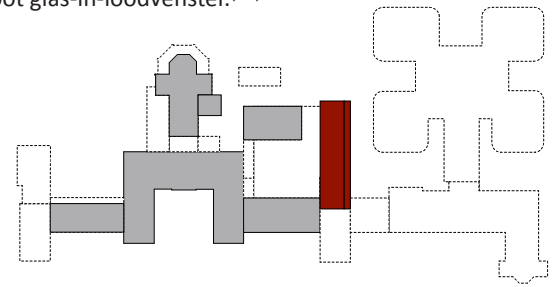
Het werk van Theo Molkenboer kan mogelijk geïnspireerd zijn geweest door zijn mogelijke voorganger in Warmond, de Italiaanse architect Giudici. Het ontwerp van Molkenboer voor de St. Petruskerk in 1832, toonde veel overeenkomsten met het interieur van de door Giudici in 1808 - 1809 herbouwde Lodewijkskerk in Leiden na de buskruitramp van 1807. Bij meerdere werken van Molkenboer komt een klokkentorentje voor die overeenkomsten hebben met de houten torenspits boven de hoofdingang van het seminarie in Warmond, die vermoedelijk naar ontwerp van Giudici is gemaakt.

In 1858 maakt Molkenboer een ontwerp voor een nieuwe kerk in Warmond. Deze Sint-Matthiaskerk diende qua grondplan grote gelijkenis te vertonen met de 16e -eeuwse kerk die tijdens het beleg van Leiden ten onder was gegaan. Die kerk is de eerste neoromaanse in zijn oeuvre.

Bouwfase 5 1878 - 1888 Een bibliotheek

In 1878 en 1888 werd het seminarie in twee fasen uitgebreid met een grote bibliotheek naar ontwerp van de Nederlandse architect E(vert). J. Margry (1841 - 1891).[20] Margry was een leerling van P.J. H. Cuypers en wordt als één van de belangrijkste architecten van de neogotiek genoemd. In geschreven bronnen wordt overigens de broer van Evert, A(bert).A.J. Margy (1857 - 1911) als architect vermeld maar dat lijkt niet waarschijnlijk.[21] Het bestek van de aanbouw van de bibliotheek uit 1888 bevindt zich in het Noord Hollands Archief en is van de hand van Evert Margry. Helaas zijn er geen oorspronkelijke bouwtekeningen bekend. Voor de constructies werden gietijzeren kolommen, korbelen en kapspanten toegepast, afkomstig van de IJzer- en Metaalgieterij uit Leiden. De bouwkundige aannemer was, afgelezen op facturen, de firma Seret & Barneveld. In de achtergevel van de bibliotheek kwam een groot glas-in-loodvenster.[22]

Bouwfase 5
1878 - 1888

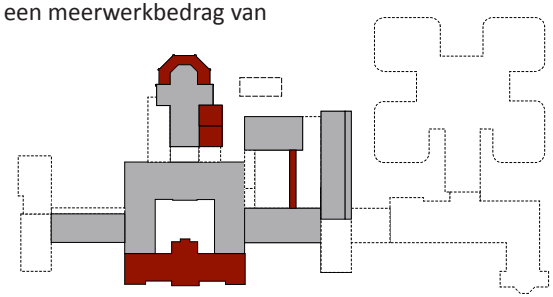

Bibliotheek , ongedateerde foto
(Afbeelding: Warmelda)

Bouwfase 6 1897 Een nieuw voorgebouw en kapellenkrans

In 1897 werd opdracht gegeven voor het bouwen van een nieuw voorgebouw en het verbouwen van het priesterkoor en de sacristie.[23] Architect en aannemer van het project was J.H. Groenendaal uit Amsterdam. Het toezicht op het werk gebeurde door C.L.M. Robbers uit Haarlem. De kosten voor dit voorgebouw bedroegen in aanvang ruim 74.000 gulden. De kosten voor het priesterkoor en de sacristie waren respectievelijk ruim 4.500 en 3.850 gulden. Op het totaal kwam na uitvoering nog een meerwerkbedrag van ruim 37.000 gulden, Voor het aanleggen van centrale verwarming kwam daarnaast nog een meerwerkbedrag van ruim 23.000 gulden.

Bouwfase 6
1897

Het voorgebouw kreeg de breedte van het oorspronkelijke U-vormige bouwdeel uit 1822. Het nieuwe gebouw met drie bouwlagen en een hoge kapverdieping stond gepositioneerd tegenover het bestaande gebouw waardoor een besloten binnenplaats ontstond. Opvallend element aan de nieuwbouw was dat de vensters werden voorzien van verstelbare rolblinden, afkomstig van de Amsterdamse stoomfabriek W.H.M. Scholte.

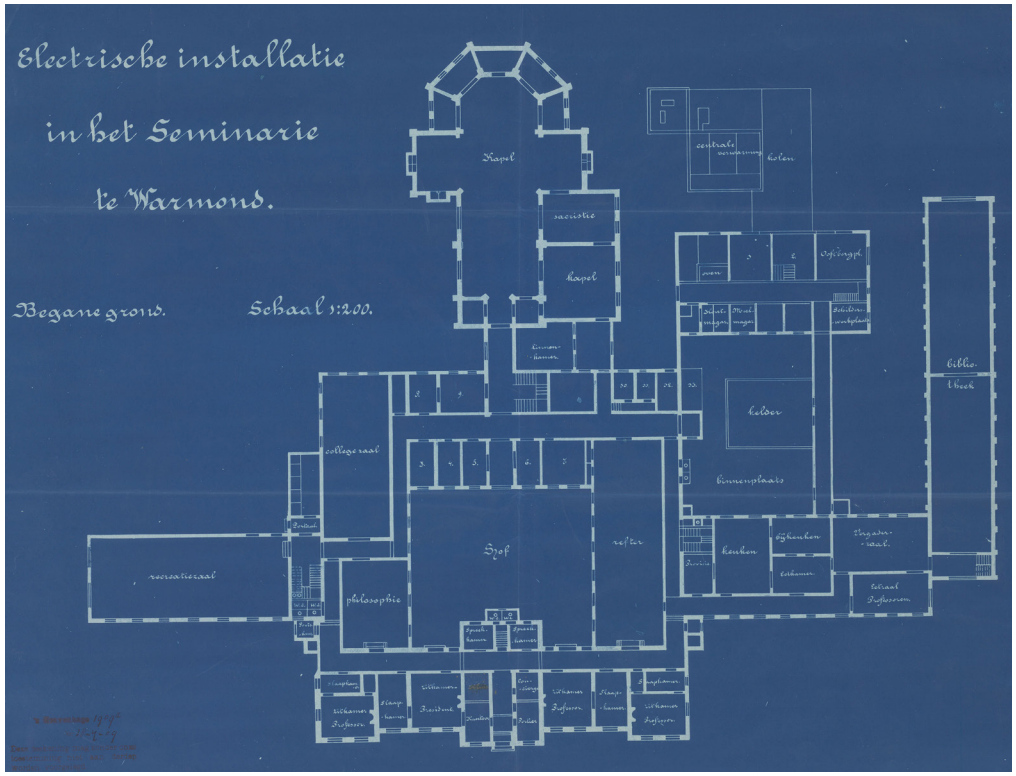
Bij deze bouwfase werd het bestaande priesterkoor ombouwt met een kapellenkrans waarin altaarnissen. Het beeldhouwwerk van de altaren in de kapellen, kwam van de beeldhouwer Johannes Petrus Maas uit Haarlem (1861 - 1941). Bij deze bouwfase werden ook de kerkbanken richting het altaar geplaatst, daarvoor stonden ze langs de muur naar het middenpad gericht. De sacristie naast de grote kapel werd voorzien van een eigen kapel voor de zusters, de personeelskapel.(24) Vermoedelijk werd bij deze fase de bestaande sacristie vervangen door een geheel nieuw gebouw. De architectuur past bij de laat 19e -eeuwse bouwfase en in de buitengevels zijn geen bouwsporen van faseringen te zien.
In het beeldarchief van Erfgoed Leiden e.o. bevindt zich een tekening voor de elektrische installatie van het complex kort na realisatie. Hierop is de plattegrond met het nieuwe voorgebouw en de kapellenkrans goed zichtbaar.

Voorgebouw
anno 1949
(Afbeelding: NA)

Voorgebouw aan het
begin van de 20e eeuw
(Afbeelding: ELO)

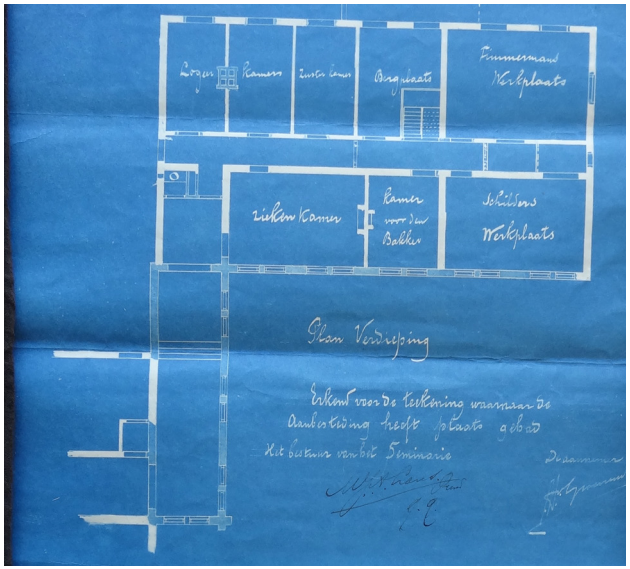
Afbeelding: Plattegrond complex voor 1909
(Afbeelding: ELO)

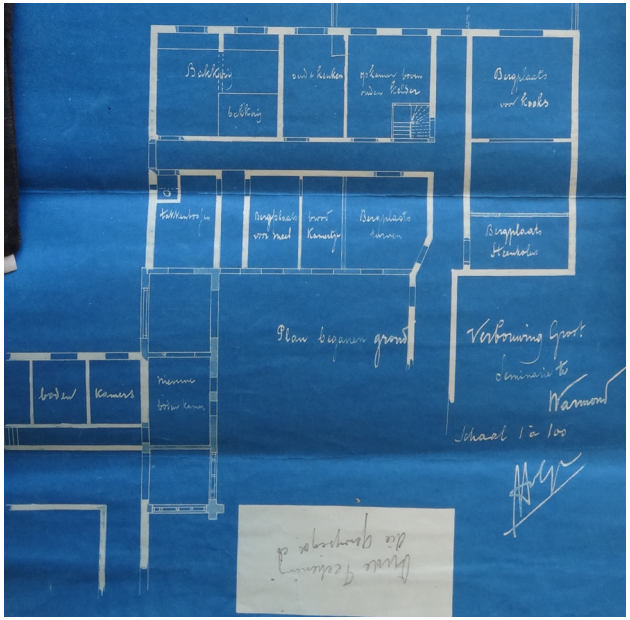

Kapel, ongedateerde foto
(Afbeelding: Warmelda)

Bouwfase 7 **1906** **Sloop van het oudste bouwdeel**

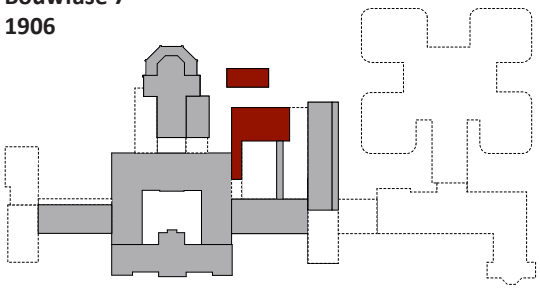
Op 18 mei 1906 tekenden aannemer Groenendaal uit Amsterdam en H.J.M. Taskin, president van het bestuur van het bisschoppelijke seminarie, een contract voor de bouw van een nieuw dienstgebouw.[25] In eerste instantie was het de bedoeling dat het bestaande dienstgebouw gerenoveerd zou worden. Dit dienstgebouw betrof het oudste deel van het seminarie, de voormalige Franse kostschool, waarin in die tijd een bakkerij, opslag, werkplaatsen en zusterkamers. Van de renovatieplannen rest een ontwerptekening waarop de afmetingen en indeling van de voormalige Franse school zichtbaar zijn. Dit oude pand bleek echter zo bouwvallig geworden, dat in plaats van renovatie gekozen werd voor gehele sloop en nieuwbouw. Onder begeleiding van architect C.L.M. Robbers uit Haarlem werd het werk uitgevoerd, dat op 1 september 1906 gereed diende te zijn. Het gebouw kreeg twee bouwlagen en een kapverdieping onder een afgeknot schilddak.

Ontwerptekening renovatie voormalige Franse kostschool (Tekening:NHA)

Bouwfase 7
1906

Hekwerk in oorspronkelijke toestand, ongedateerde foto (Afbeelding: Warmelda)

Kort na uitvoering van deze bouwfase werden er verschillende werkzaamheden verricht aan installaties en herinrichting van het complex. Vanwege de beperkte consequenties voor het huidige complex worden deze werkzaamheden niet beschreven. Uitzondering hierop zijn het realiseren van een nieuwe poort aan de Herenweg en het aanbrengen van de mozaïekvloer in de kapel.
Op 20 april 1909 kreeg het seminarie vergunning voor het plaatsen van een nieuw ijzeren draaihek langs de Heerenweg. Dit hek kwam op de plaats van een bestaand houten hek bij de ingang van de seminarielaan.[26] De situatietekening van het ontwerp bevindt zich in het Noord Hollands Archief. Het hekwerk werd een kunstsmeedwerk van de firma G.J. Vincent & Co uit Schiedam. Deze firma, opgericht in 1879, had een eigen ontwerp- en tekenafdeling.[27] Het hek met twee zijvleugels zou in een later stadium verbreed worden waarbij de zijvleugels onderdeel werden gemaakt van de draaipoort.

In 1913 werd opdracht gegeven de houten vloer van de kapel te vervangen door een mozaïekvloer naar ontwerp van de jubilerende president Taskin.[28] Het voorstel werd uitgetekend door de kunstenaar Jan Brom uit Utrecht. Het werk werd uitgesteld vanwege de oorlog. De zonen van Jan Brom, Jan Eloy en Leo Brom, lieten het mozaiëkwerk in 1920 uitvoeren door de firma Emile Godchoul uit Gent. Deze vloer zou bij de uitbreiding van de kapel in 1927 worden aangevuld. Voor meer informatie over de mozaïekvloer, zie beschrijving kapel.

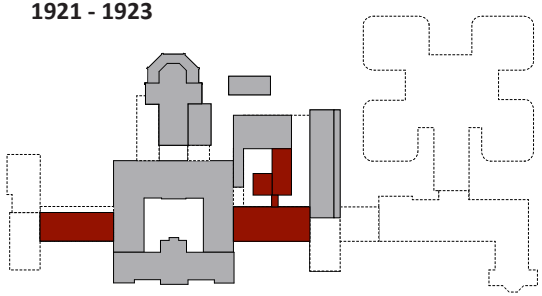

mozaïekvloer kapel

Bouwfase 8 1921 - 1923 Extra verdieping op de zijvleugels

Op 9 februari 1923 kregen de gebroeders G. en B. Beugelsdijk uit Warmond opdracht voor het bouwen van een extra verdieping op linkervleugel van het bestaande gebouw. De werkzaamheden naar ontwerp van architect C.L.M. Robbers uit Haarlem, dienden op 14 juli van dat jaar afgerond te zijn.[29] Het werk betrof alleen het linker bouwdeel maar uit archiefbronnen valt af te leiden dat eerder al een verdieping op het rechter bouwdeel was aangebracht. In een briefwisseling uit december 1922 stond namelijk toegelicht dat de constructies van de beide vleugels onderling afweken, en dat de kosten voor constructies van de linkervleugel daarom duurder waren dan van het rechterdeel. In de omschrijving en de begroting stond dat de bestaande kapconstructies en bouwmuren werden afgebroken ten behoeve van de extra bouwlaag. De bestaande dakopbouwen op deze bouwdelen werden daarbij eveneens verwijderd. Voor de oplegging van stalen balken werden oude hardstenen blokken gebruikt. De kosten voor de extra bouwlaag bedroegen bijna 30.000 gulden.

Bouwfase 8
1921 - 1923

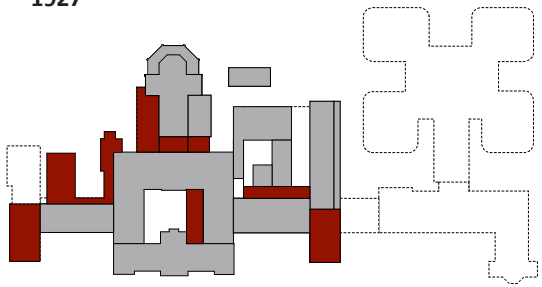

Bouwfase 9 1927 Verdere uitbreiding complex

In 1927 werd het seminarie verder uitgebreid met nog twee gebouwvleugels aan de uiteinden van de bestaande, verhoogde, zijvleugels uit 1844. De nieuwe gebouwen kregen vier bouwlagen en een plat dak en sloten daarmee aan op deze verhoogde zijvleugels. Het bouwdeel rechts sloot verder nog aan op de langwerpige bibliotheek. Achter de linker zijvleugel werd in dat jaar een auditorium gebouwd.[30] In hetzelfde jaar werd ook het schip van de kapel uitgebreid met een extra travee waardoor de kapel met het hoofdgebouw verbonden werden. Deze uitbreiding is nog afleesbaar in de mozaïekvloer in de kapel. Tegen de kapel kwam een sacristie. Bij de bestaande sacristie kwam een kapel voor de bedienden. Het 19e -eeuwse orgel in de kapel werd bij deze bouwfase deels ingebouwd.[31] Door een serre op de binnenplaats werd een eetzaal of recreatieruimte gerealiseerd. De verschillende uitbreidingen staan op een gekopieerde plattegrond van het toenmalige seminarie die vanwege de beperkte kwaliteit niet is opgenomen in deze rapportage, maar is verwerkt in het totaaloverzicht op pagina 33.[32]

Naast de nieuwe gebouwen werd ook aandacht gegeven aan de klokkentoren. De momenteel nog bestaande Klokkengieterij Petit & Fritsen uit Aarle-Rixtel, deed op 22 augustus 1927 opname van de klokken. De toenmalige grote klok bleek kapot te zijn, twee kleinere klokken waren nog in goede staat. Besloten werd een nieuwe grote klok te gieten. Op 25 februari 1943 nam de Duitse bezetter drie klokken in beslag waaronder de nieuwe grote klok. Hoewel de oorlog nog niet voorbij was, werden er al op 4 april 1944 nieuwe klokken besteld. [33]

Bouwfase 9
1927

Eetzaal, ongedateerde foto
(Afbeelding: Warmelda)

Recreatiezaal, ongedateerde foto
(Afbeelding: Warmelda)

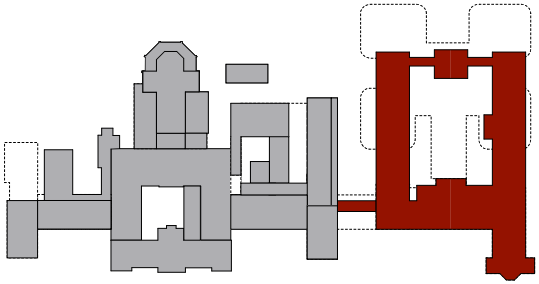
Bouwfase 10 **1929 - 1935** **Philosophicum**

Naast het bestaande seminarie, het theologicum, werd in 1930 een nieuw gebouw gerealiseerd als philosophicum. Op 25 september 1929 was vergunning verleend voor de bouw van dit pand dat binnen 15 maanden gereed diende te zijn.(34)
Het ontwerp was van architect Jan Stuijt. Stuijt (1868 - 1934) geldt als een van de belangrijkste 20e -eeuwse kerkenbouwers in Nederland en heeft een groot oeuvre van katholieke kerken en kerkelijke gebouwen. Het Bestek en Voorwaarden voor het bouwen van *'een seminarie (philosophicum) met kapel'* voor het bisdom Haarlem, bevinden zich in het Noord Hollands Archief. Voor de betonconstructies werd in het bestek nog de oude benaming Monier gebruikt, naar de Fransman Joseph Monier (1823 - 1906), één van de grondleggers van de ontwikkeling van gewapend beton. Het werk werd uitgevoerd door aannemer De Vreede uit Noordwijk.

Op 7 oktober 1930 werd het philosophicum door Mgr. Aengenent, de bisschop van Haarlem ingewijd.(35) Het gebouw was geschikt voor 130 studenten die hun eigen studeerkamer hadden, twee collegezalen, laboratorium, kapel, eetzaal, recreatiezaal, een keuken, dienstruimten en een brede poort. Bij de inwijding waren de architect en de kunstenaar A. Molkenboer (1872 - 1960) aanwezig. Molkenboer was de ontwerper van het uit marmer en mozaïek opgetrokken altaar met een groot kruisbeeld en heeft tussen 1928 - 1934 vijf mozaïeken voor het grootseminarie in Warmond gemaakt.(36)

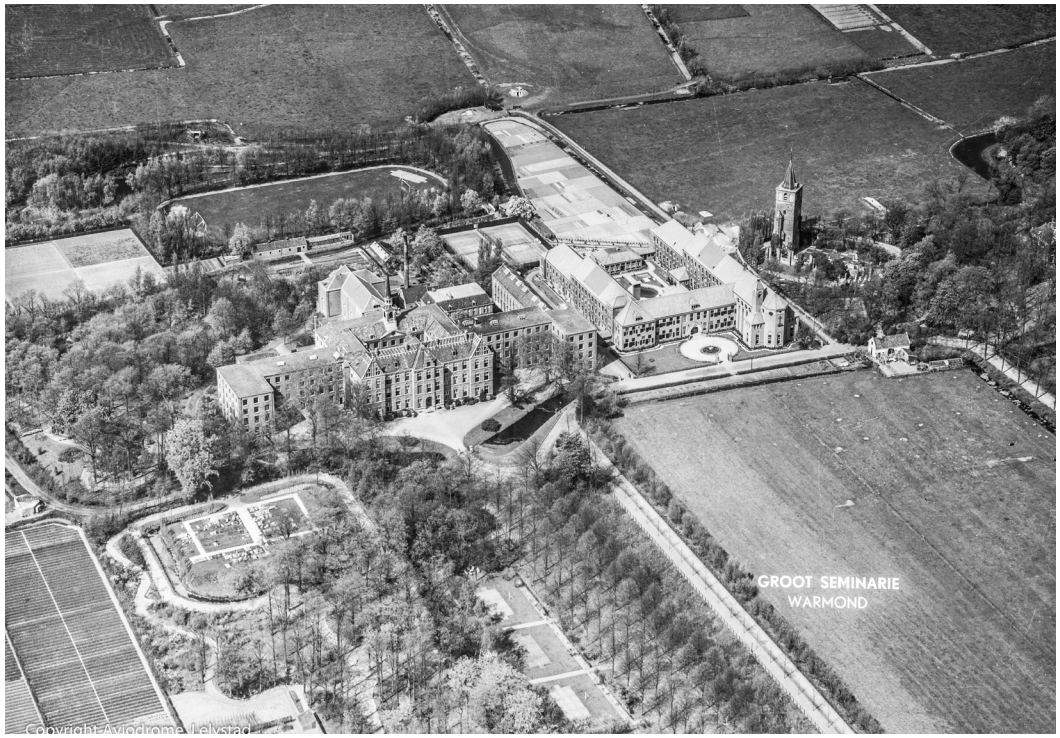
In het Noord Hollands Archief bevindt zich een plattegrondtekening uit 1961.(37) Deze tekening betreft de rioleringen geeft de omvang en indeling van het totale complex aan voordat het seminarie in 1967 werd opgeheven.

Bouwfase 10
1929 - 1935

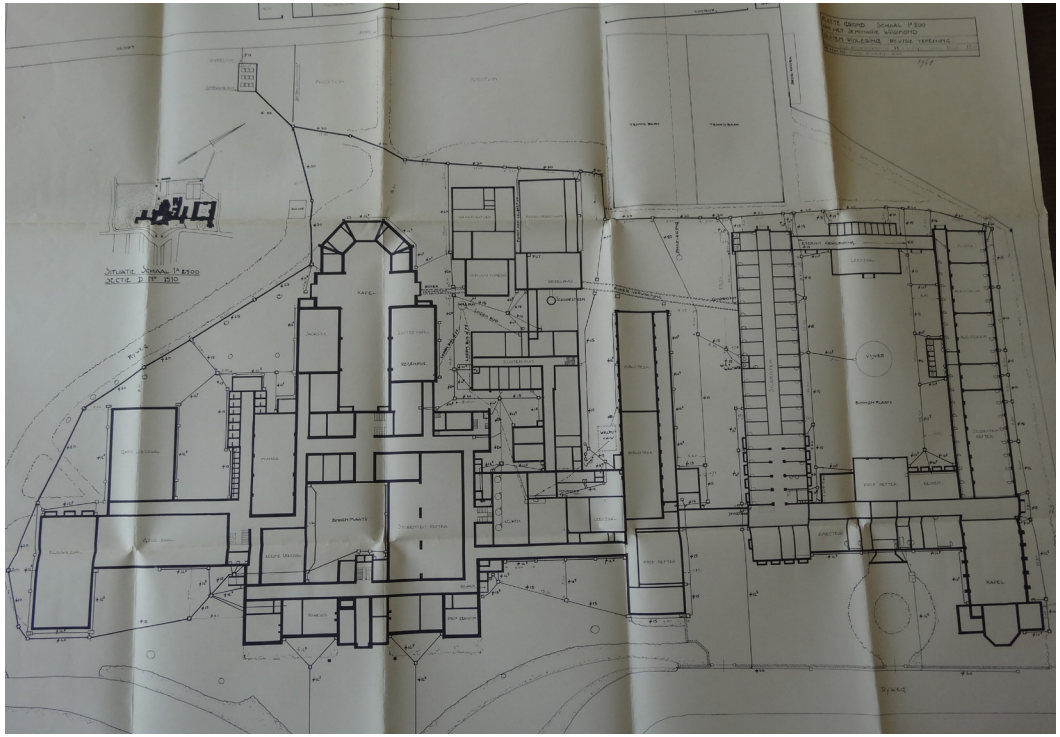

Philosophicum te Warmond
(Afbeelding: Warmelda)

luchtfoto complex anno 1948
(Afbeelding: KLM Aerocarto, Aviodrome Documentatie Centrum)

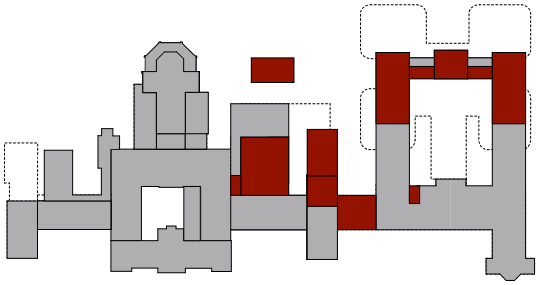
Plattegrond tekening riolering anno 1961
(Afbeelding: NHA

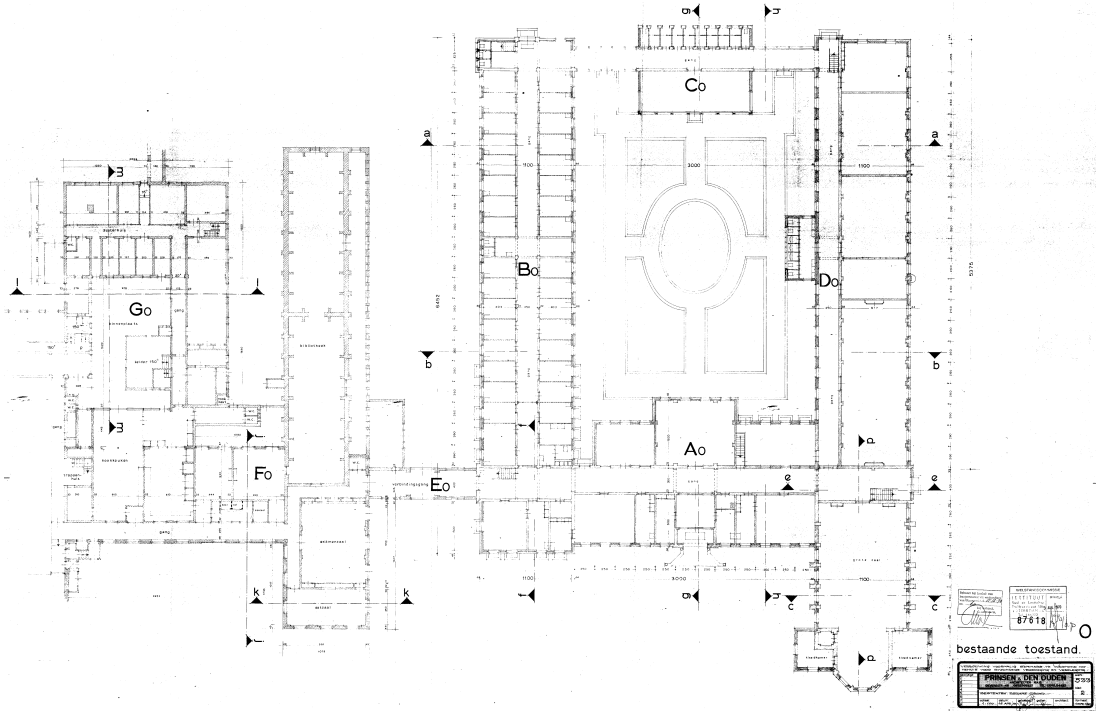
Bouwfase 11 **1970** **Verpleegtehuis fase I**

In 1967 werd het seminarie gesloten en twee jaar later gekocht door de Stichting Verpleging en Verzorging Bejaarden ‘Warmond’, een dochter van de stichting Fransiscaner Bejaardenzorg. Het doel was opvang en verzorging van demente bejaarden.(38)

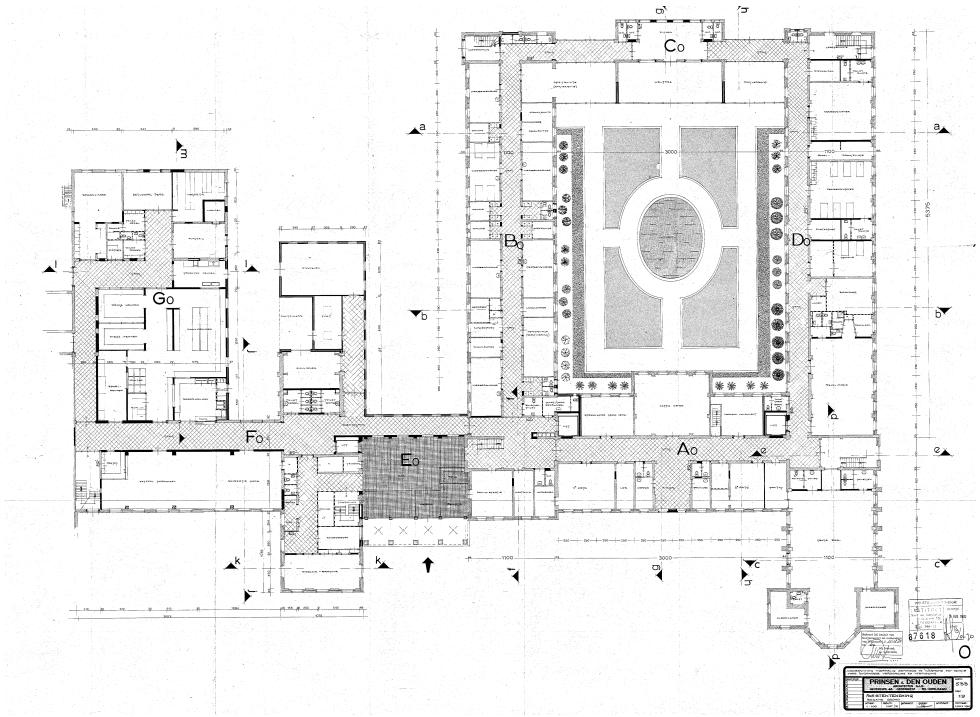
Ten behoeve van de nieuwe functie werd een totaalplan voor het complex gemaakt dat in twee fasen zou worden uitgevoerd.(39) Het ontwerp was van architectenbureau Prinsen & Den Ouden uit Oegstgeest. De eerste fase vond plaats in 1970 waarbij het voormalig philosophicum werd uitgebreid. De achterste delen van de beide zijvleugels werden verhoogd met een extra bouwlaag en kap. Naast de uitbreiding werd de 19e -eeuwse bibliotheek gesloopt en vervangen voor nieuwbouw. Bij deze fase bleef waarschijnlijk een deel van het oude gebouw gehandhaafd maar dit zou in een latere bouwfase alsnog vernieuwd worden. Het gebouw tussen het voormalige theologicum en philosophicum werd vernieuwd. De voormalige binnenplaats van het zusterhuis werd overdekt ten behoeve van nieuwe dienstruimten.

Bouwfase 11
1970

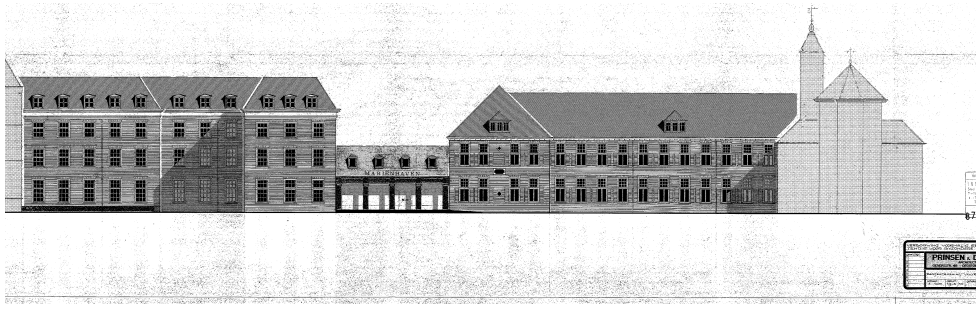
Plattegrond begane grond bestaande situatie Fase 1, anno 1970
(Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

Plattegrond begane grond nieuwe situatie Fase 1, anno 1970
(Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

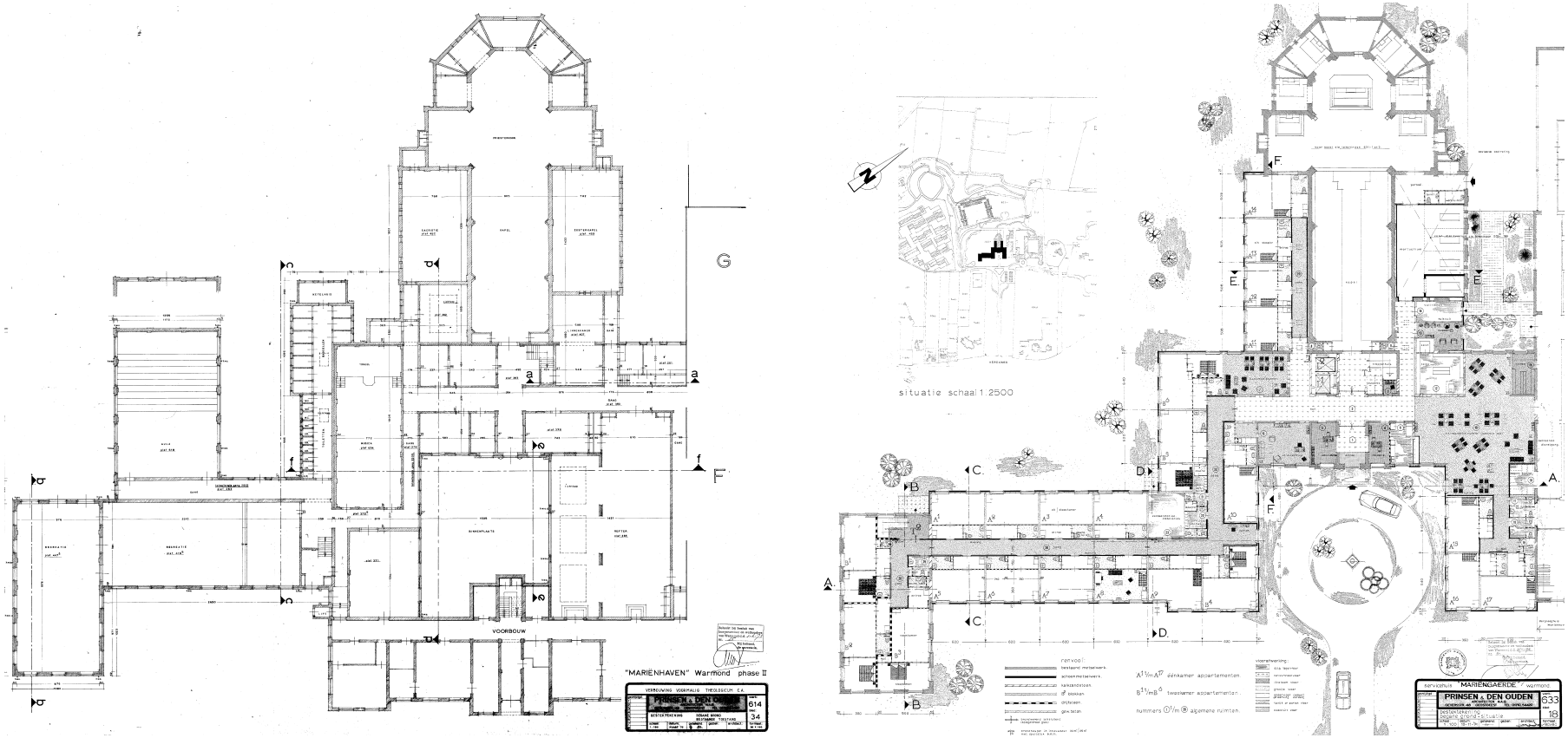
Gevels bestaande situatie Fase 1, anno 1970
(Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

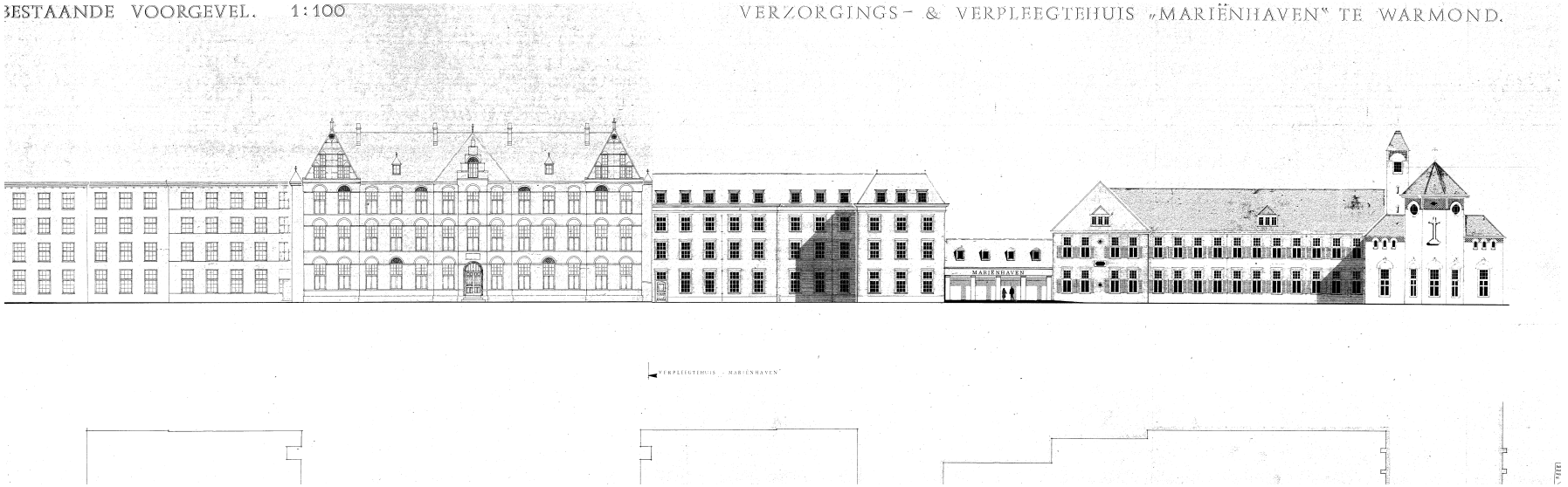
Gevels nieuwe situatie Fase 1, anno 1970
(Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

Bouwfase 12 **1974 - 1976** **Verpleegtehuis fase II**

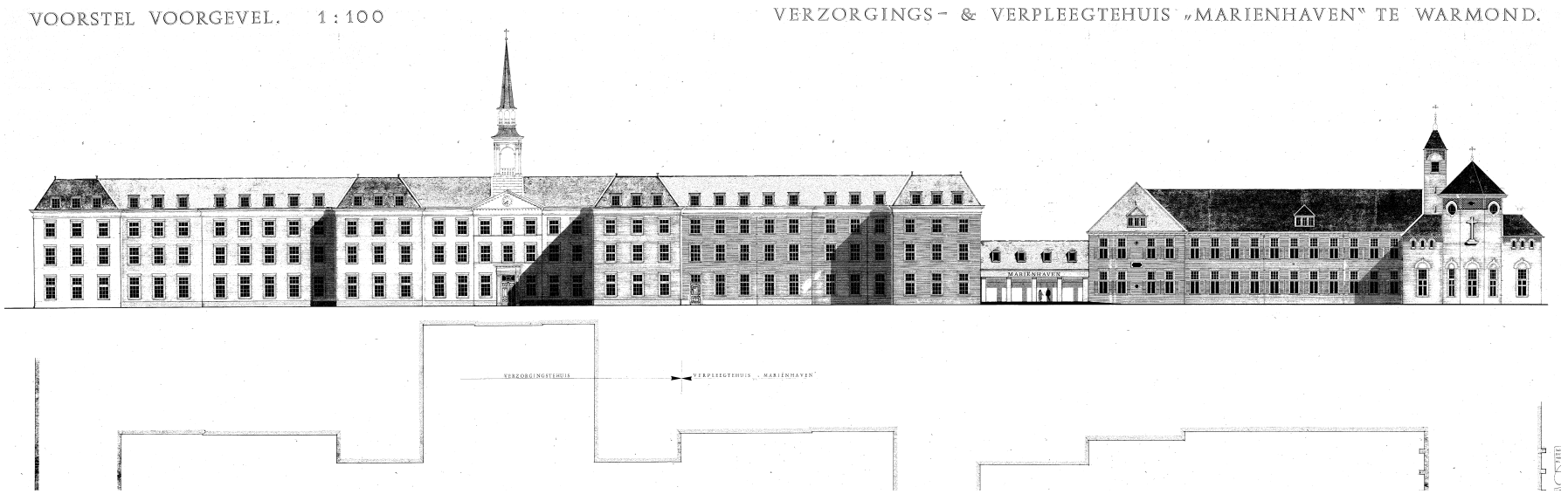
Als tweede fase van de herbestemming van het voormalige seminarie volgde de verbouwing van het oudste bouwdeel, het voormalige theologicum. Van de voorgenomen verbouwing zijn in het bouwarchief van de gemeente Warmond, nu gemeente Teylingen, twee series vergunningstekeningen.(40) De eerste serie ging uit van een renovatie en het bouwen van een extra gebouwvleugel aan de linkerzijde. Dit plan was mogelijk te ambitieus, want het uiteindelijke plan betrof geen uitbreiding maar een ingrijpende verbouwing van het bestaande pand. Een aantal bouwdelen, waaronder het grote voorhuis uit 1897 en de in 1927 gerealiseerde sacristie en auditorium werden geheel gesloopt. De verhoogde daken op de gebouwvleugels uit 1844 werden weer verwijderd en vervangen door nieuwe kappen. Daarnaast werden ook de bovenste bouwlagen van de gebouwvleugels uit 1927 vervangen door kapverdiepingen. Van de bestaande gebouwdelen werden grote delen van de buitengevels vervangen. De linker zijvleugel uit 1844 werd bijna geheel vernieuwd en opgebouwd met betonnen draagconstructies. Door de ingrepen ontstond een samenhangend geheel omdat buitengevels en daken een overeenkomende uitstraling kregen. Vensters en materialisering werden volledig op elkaar afgestemd. Het interieur werd vrijwel geheel vernieuwd en complete nieuwe indelingen werden gerealiseerd. Slechts in het oudste bouwdeel van 1822 bleven delen van de houten vloer- en dakconstructies behouden. De positie van het hoofdtrappenhuis bleef gehandhaafd, maar overige trappenhuizen werden verwijderd en vervangen. In 1976 werd alsnog een nieuw bouwdeel gerealiseerd, een recreatieruimte achter de linker dwarsvleugel.

Plattegrond begane grond bestaande- en nieuwe situatie Fase 2, anno 1973 -1974 (Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

Gevels bestaande situatie Fase 2, anno 1973
(Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

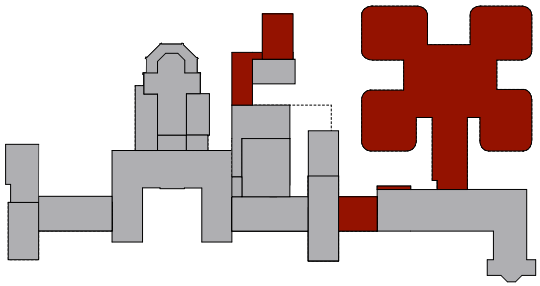

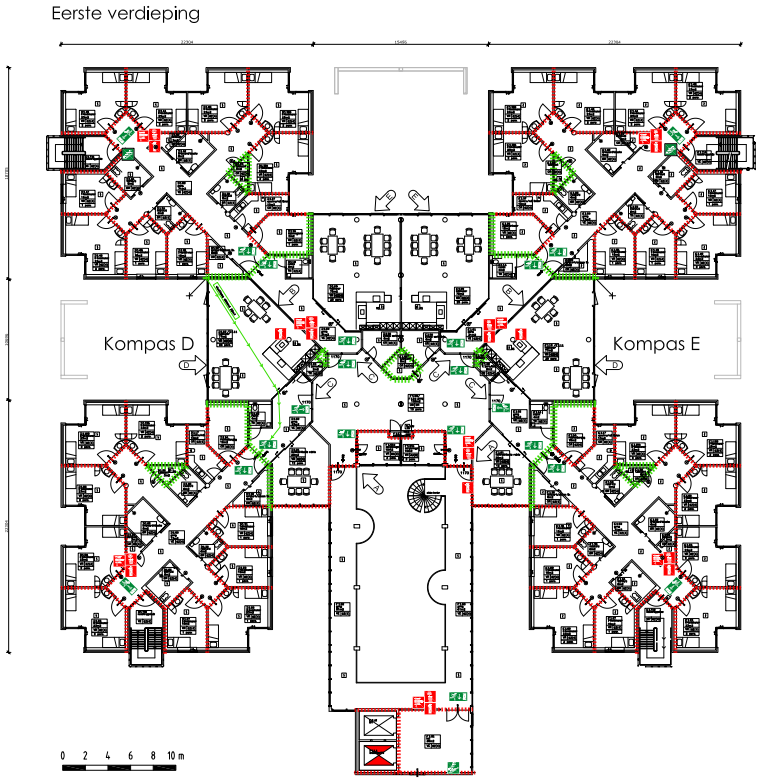
Gevels nieuwe situatie Fase 2, anno 1974
(Tekening: Bouwdossier gemeente Teylingen)

Bouwfase 13 **1996** **Nieuwbouw**

In 1996 werd het grootste deel van het voormalige philosophicum gesloopt en vervangen voor eigentijdse nieuwbouw.(41) Bij deze ingrijpende bouwfase bleef het voorgebouw van het voormalige philosophicum gehandhaafd inclusief de bijbehorende kapel. De beide trappenhuizen op de uiteinden van het voorgebouw bleven gehandhaafd maar de indelingen werden gewijzigd. Vanwege de sloop van de achterliggende bebouwing werden delen van de achtergevels vernieuwd. Het nieuwe gebouw in een soort klaverbladvorm werd in het midden met het bestaande bouwdeel verbonden. Het voormalige entreegebouw tussen het voormalig theologicum en philosophicum werd geheel gesloopt en vervangen door een nieuw bouwdeel.

Bouwfase 13
1996

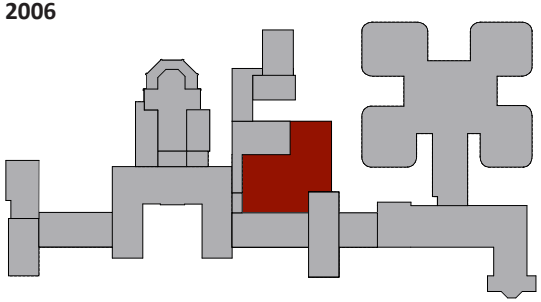

Tekening nieuwe situatie, nieuwbouw anno 1996
(Tekening: via Van Egmond Totaal Architectuur)

Bouwfase 14 **2006** **Keuken en dienstruimten**

Ten behoeve van het gehele complex werden een keuken en nieuwe dienstruimten gebouwd.(42)
De nieuwe gebouwen omsloten de bestaande gebouwvleugel uit 1906.

Bouwfase 14
2006

Samenvattende bouwgeschiedenis Mariënhaven

De naam Mariënhaven is afkomstig van een klooster dat zich bevond in de nabijheid van het huidige complex Mariënhaven. In het complex was tot 1967 een seminarie gevestigd, waarna het tot verpleegtehuis heeft gefunctioneerd. De vroegste bebouwing van het voormalige seminarie, dat in 1799 werd gesticht, bestond uit een woonhuis waarin in 1675 een Franse kostschool was gevestigd. De school bestond uit een tweebeukig dwarshuis met twee bouwlagen en een kapverdieping onder een dubbel schilddak.

In 1822 werd een nieuw seminariegebouw gerealiseerd naar ontwerp van de Italiaanse architect Giudici. Het nieuwe U-vormige seminariegebouw had drie bouwlagen en rondgaande dubbele kapverdiepingen. Dit gebouw werd in 1844 uitgebreid met twee zijvleugels en een vrijstaande kapel. Het ontwerp voor de uitbreiding en kapel was van de Leidse architect T. Molkenboer die eerder al kleine wijzigingen aan het complex had verricht. Tussen 1878 en 1888 werd in twee fasen een grote bibliotheek gebouwd naar ontwerp van architect E.J. Margry. Deze bibliotheek is niet meer aanwezig.

Architect en tevens aannemer J.H. Groenendaal uit Amsterdam ontwierp en bouwde een compleet nieuw voorgebouw in 1897. Dit gebouw kwam voor het oorspronkelijke U-vormige seminariegebouw te staan, zodat er een besloten binnenplaats ontstond. Naast het nieuwe voorgebouw kreeg de kapel bij deze bouwfase een kapellenkrans met altaarnissen. In 1906 werd de voormalige kostschool, het oudste deel van het seminarie gesloopt en vervangen door een nieuw gebouw. Vanwege een jubileumjaar van de toenmalige president van het seminarie werd na uitstel vanwege de Eerste Wereldoorlog, in 1920 een mozaïekvloer in de kapel gelegd.

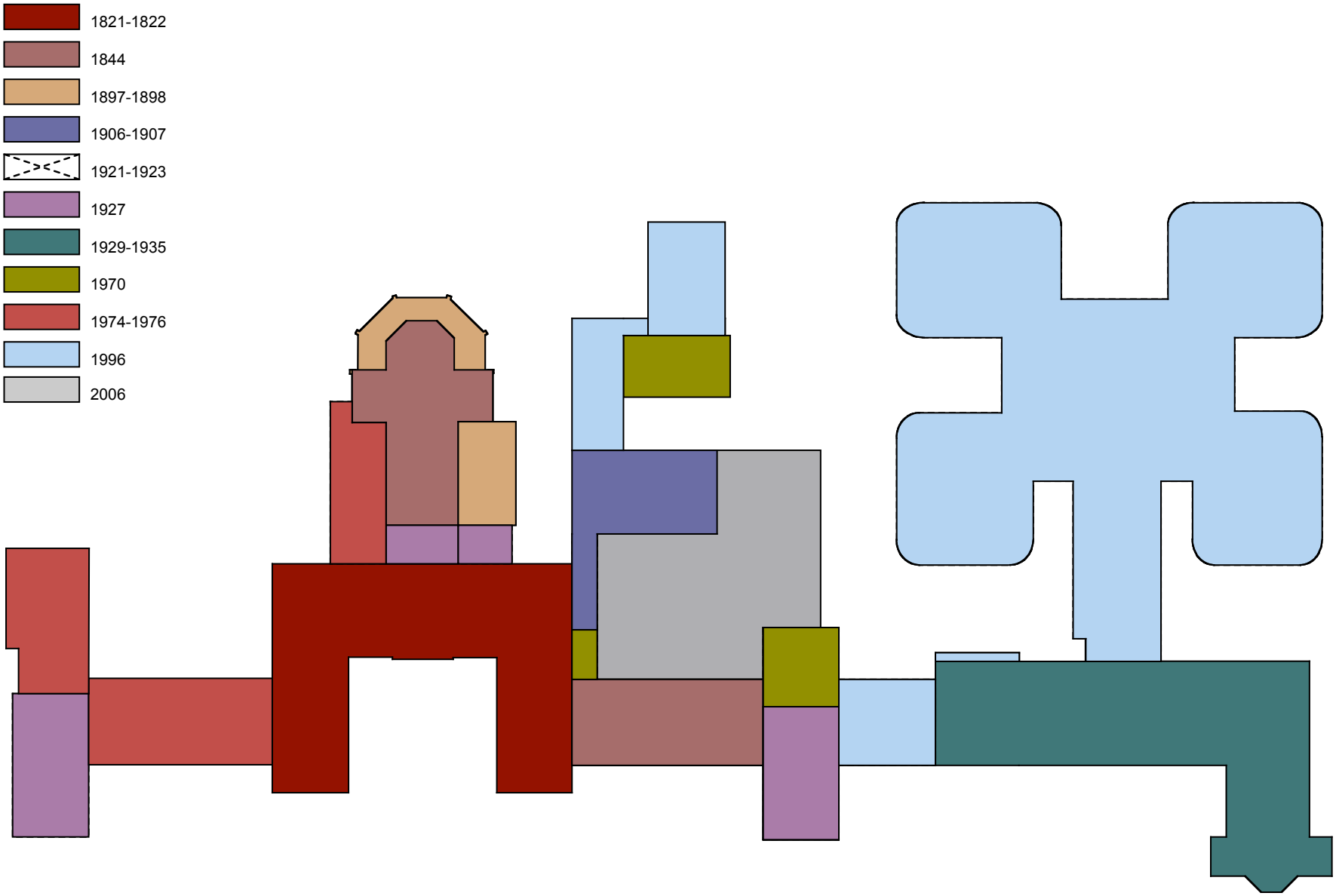
Tussen 1921 en 1923 werden de bestaande kappen op de gebouwvleugels uit 1844 vervangen door bouwlagen met een plat dak. Hierdoor konden deze verdiepingen ingericht worden met extra kamers. In 1927 kwamen er twee extra gebouwvleugels met vier bouwlagen en platte daken bij. Bij deze bouwfase werd het schip van de kapel verlengd en werden kapel en sacristie verbonden met het seminariegebouw. De bouwfasen uit de jaren ’20 van de vorige eeuw waren beiden van architect C.L.M. Robbers uit Haarlem.

Een belangrijke uitbreiding van het complex vond plaats tussen 1929 en 1935. Naar ontwerp van architect Jan Stuyt, werd een geheel nieuw philosophicum gebouwd. Dit gebouw met kreeg drie gebouwvleugels in een omgekeerde U-vorm en een kapel. De gebouwvleugels kregen drie bouwlagen en een kapverdieping met uitzondering van de achterste gebouwvleugels, die deels van platte daken werden voorzien. Aan de uiteinden van deze vleugels werd een éénlaagse verbinding gerealiseerd waardoor er een besloten binnenhof ontstond.

Nadat het seminarie in 1967 was opgeheven werd het verpleegtehuis. De herbestemming werd in twee fasen uitgevoerd: In 1970 werd het philosophicum uitgebreid en tussen 1974 en 1976 werd het oudste deel van het voormalig seminarie ingrijpend gerenoveerd. Bij deze renovatie werden grote delen van het complex gesloopt of vernieuwd. Het voorgebouw uit 1906 werd geheel verwijderd, evenals de bovenste bouwlagen met de platte daken op de zijvleugels. Door de gebouwdelen een overeenkomende architectuur te geven in vensters en kappen, werd een samenhangend complex gerealiseerd.

In 1996 zou het grootste deel van het voormalige philosophicum worden vervangen door nieuwbouw. Alleen het voorgebouw en de bijbehorende kapel bleven grotendeels gehandhaafd. In 2006 werden de keuken en dienstruimten van het complex vernieuwd.

Overzichttekening bouwfasen
Aanwezige bouwfaseringen afleesbaar in huidige situatie

Beschrijving | Mariëngaerde | Mariënhaven | Mariënstaete

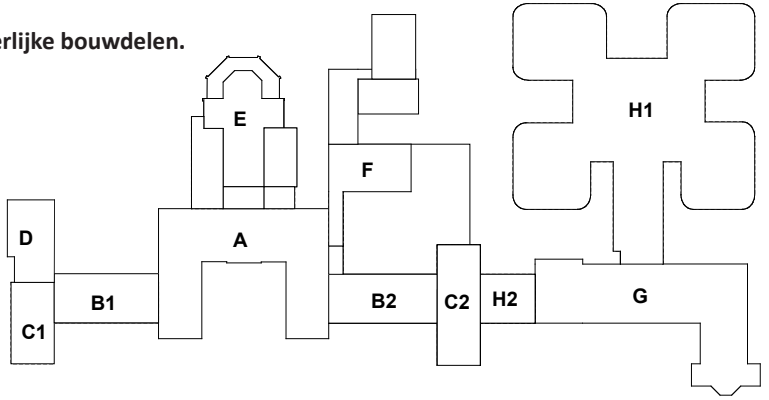
3.0 Beschrijving

Inleiding

De beknopte beschrijving van het complex is vooral gericht op de monumentale waarden van de verschillende bouwdelen. Vanwege de rijksmonumentenstatus worden de oudste bouwdelen beschreven. Van de overige bouwdelen worden slechts die onderdelen benoemd die vanuit cultuurhistorisch oogpunt aandacht verdienen.

Omdat de huidige benamingen voor het complex, Mariëngaerde, Mariënhaven en Mariënstaete, soms door elkaar worden gebruikt, worden in deze tekst vooral de oude functies vermeld: het voormalige theologicum (nu: Mariëngaerde) en het voormalige philosophicum (nu: Mariënhaven). Van het complex worden de stedenbouwkundige situatie en de bouwmassa globaal beschreven. De beschrijving van het exterieur en het interieur is opgedeeld in drie delen: theologicum, kapel en philosophicum.

Ten behoeve van leesbaarheid wordt in de tekst verwezen naar onderstaande codering voor de afzonderlijke bouwdelen.

Codering bouwdelen

3.1 Stedenbouwkundige situatie complex

Het complex bevindt zich op een historische locatie en bestaat uit verschillende bouwdelen. De belangrijkste bouwdelen zijn het voormalige theologicum met de achterliggende kapel (E) en het voorgebouw van het voormalige philosophicum (G), eveneens met bijbehorende kapel. Het complex ligt westelijk van de centraal door Warmond doorgaande weg, de Herenweg. Het terrein is door een brede oprijlaan, de bisschopslaan, verbonden met deze historische weg. De belangrijkste gebouwdelen staan als een breed front gepositioneerd met de voorgevels in lijn van zuidwest naar noordoost. Achter de gebouwen staan de kapel (E), enkele dienstgebouwen (F) en een groot recent gerealiseerd verpleegtehuis in klaverbladvorm (H1). Bij het terrein behoorden in opzet onder andere ook moestuinen en een begraafplaats, deze delen behoren niet bij het beschreven complex.

Oprijlaan gezien van dak van het complex, richting Herenweg te Warmond

3.2 Bouwmassa

De oudste bouwdelen van het voormalig theologicum vormen het rijksmonument. Deze monumentale delen bestaan uit een U-vormig bouwdeel (A) en een achterliggende kapel (E). Het gebouw op het U-vormig grondplan heeft drie bouwlagen en een kapverdieping. Weerszijden zijn in 1844 zijvleugels gerealiseerd die haaks op de U-vorm staan (B1 + B2). Eveneens haaks op deze zijvleugels zijn in 1927 wederom zijvleugels gebouwd (C1 + C2). De zijvleugels hebben overeenkomstig het U-vormige bouwdeel eveneens drie bouwlagen en kapverdiepingen. Deze kapverdiepingen zijn uitgevoerd als afgeknotte schilddaken, in opzet waren dit bij de oudste bouwdelen dubbele kappen waartussen een zakgoot.

De kapel sluit aan de achterzijde aan op het U-vormige bouwdeel A. De kapel heeft een kruisvorm met schilddaken en een kapellenkrans rond het koor. Deze kappellenkrans heeft platte daken. Aan beiden zijden van het schip bevinden zich éénlaagse aanbouwen met platte daken.

Luchtfoto (noord) voormalig seminarie Mariënhaven, te Warmond (Afbeelding: www.Bingmaps.nl)

Aan en tegen het voormalig theologicum staan verschillende recentere dienstgebouwen (F + H2) Met uitzondering van het voormalig zusterhuis, hebben deze bouwdelen geen cultuurhistorische waarde. Het zusterhuis staat op de positie van de voormalige kostschool en dateert uit 1906. Het pand staat op een recht-hoekig grondplan en heeft twee bouwlagen en een kapverdieping met afgeknot schilddak.

De rechterzijde van het onderzochte complex wordt gevormd door het voormalig philosophicum (G). Van dit philosophicum resteert het breed voorgebouw dat bestaat uit een middenbeuk met haaks op de uiteinden de aanzetten van de ingekorte oorspronkelijke gebouwvleugels. De bouwdelen staan op een on-regelmatige plattegrond met aan de achterzijde een centrale aanbouw en verspringingen in de gevel. De bouwdelen zijn gedeeltelijk voorzien van een kelder en hebben drie bouwlagen en een kapverdieping. Aan de rechterzijde staat naar voren risalerend een kapel in het verlengde van de ingekorte gebouwvleugel.

Luchtfoto (west) voormalig seminarie Mariënhaven, te Warmond (Afbeelding: www.Bingmaps.nl)

3.3 Voormalig theologicum

Voormalig seminarie Mariënhaven, te Warmond
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

3.3.0 Exterieur voormalig theologicum

Gevels Algemeen

De buitengevels van de verschillende bouwdelen van het voormalige theologicum hebben drie bouwlagen onder een kapverdieping. De gevels zijn opgetrokken in schoon metselwerk met bruinrode bakstenen in kruisverband. De gevels zijn symmetrisch verdeeld in rechte venstertraveeën. De (schuif)raamvensters zijn voorzien van gestrekte rollagen en natuursteen waterslagen. De houten kozijnen zijn voorzien van duivenjagerprofileringen. De gevels worden afgesloten door een hoog geprofileerd hoofdgestel, dat bestaat uit een kroonlijst, fries en waterlijst.

Een deel van de buitengevels is in 1974 vernieuwd. Aan de verspringingen in de gevels, de baksteenformaten en de frijnslag op het natuursteen zijn de overgangen in oorspronkelijke en nieuwe bouwfasen afleesbaar. De houten kozijnen en (schuif)ramen zijn op enkele uitzonderingen na, vernieuwd in 1974. Op de begane grond zijn een deel van de ramen voorzien van vaste tussendorpels. Op historische afbeeldingen is zichtbaar dat de kleurstelling van de vensters is gewijzigd. In opzet waren de ramen donker geschilderd. Het hoofdgestel van de gevels is, met uitzondering van de timpaan op de middenrisaliet, in 1974 geheel vernieuwd.

Venster met vaste tussendorpel en natuurstenen waterslag

Detail natuurstenen waterslag met kussen en frijnslag

Baksteenformaten: (lengte x breedte x dikte + 10-lagenmaat)

Bouwdeel A	**midden - midden**	**205 x 96…102 x 36…49 mm, 10l = 450 mm**
Bouwdeel A	**midden - links**	**196 x 96…100 x 36…40 mm, 10l = 450 mm**
Bouwdeel A	**midden - rechts**	**204…205 x 100…102 x 37…40 mm, 10l = 460 mm, (gebruik passtenen)**
Bouwdeel A	**rechts**	**195…210 x 95…100 x 35…37 mm, 10l = 450 mm**
Bouwdeel A	**achtergevel**	**212…215 x 100 x 35…40 mm, 10l = 475 mm**
Bouwdeel B2	**links**	**206 x 98…102 x 36…40 mm, 10l = 460 mm**
Bouwdeel B2	**rechts**	**207 x 105…110 x 35…46 mm, 10l = 455 mm**
Bouwdeel C1	**voorgevel**	**200 x 100 x 50 mm, 10l = 620 mm**
Bouwdeel C2	**rechter zijgevel voor**	**207…210 x 100…102 x 50 mm, 10l = 625 mm**
Bouwdeel C2	**rechter zijgevel achter**	**198…200 x 94…95 x 45…50 mm, 10l = 610 mm**

Van een aantal bouwdelen kon het baksteenformaat onvoldoende worden gemeten doordat het metselwerk volledig platvol gevoegd is.

Daken theologicum algemeen

Boven het hoofdgestel van de gevels zijn de afgeknotte schilddaken zichtbaar dat wil zeggen met een plat dak tussen de nokken van het voordakvlak en achterdakvlak. Oorspronkelijk waren de kappen van de bouwdelen A en B uitgevoerd als twee rondgaande kappen waartussen een zakgoot lag. Van deze opzet zijn de houten dakconstructies in bouwdeel A nog grotendeels aanwezig. Alle daken zijn gedekt met zwart gesmoorde Verbeterde Hollandse pannen die in 1974 zijn aangebracht. Dit geldt eveneens voor alle dakkapellen die in lijn van de vensterassen zijn aangebracht.

Overzicht courgevels en afgeknotte schilddaken

Voorgevels bouwdeel A
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Bouwdeel A

Als voorgevels gelden de buitengevels rond de cour. De middenbeuk heeft een classicistische architectuur met een sterk risalerend middendeel van drie vensterstravеeën boven een hoge natuurstenen plint. Op de begane grond bevindt zich een monumentale entree. De entree bestaat uit een dubbeldeurkozijn met bovenlicht en snijraam. De deuren zijn voorzien van gietijzeren sierroosters. De entree is voorzien van een dubbele architraafomlijsting. De ronde pilasters staan op natuurstenen basementen en zijn voorzien van kapitelen in composietorde. Het hoofdgestel is voorzien van een tandlijst. Links van de entree bevindt zich een natuurstenen gedenksteen. Ter hoogte van de eerste en tweede verdieping zijn natuurstenen waterlijsten aanwezig. Het geveldeel wordt afgesloten door een groot fronton met zware tandlijst. In het timpaan bevindt zich een ronde wijzerplaat van het uurwerk dat zich bevindt op de achterliggende zolder. Boven het fronton is een opengewerkte klokkentoren zichtbaar.
Links van de entree is de gevel voorzien van een lage natuurstenen plint, rechts ontbreekt deze. Dat komt overeen met het vernieuwen van dit geveldeel in 1974 samen met de rechter cour-gevel.

Risalerende middenbeuk

Entree

Detail van kapiteel in composietorde

Risalerende middenbeuk

Entree begane grond

Van de zij- en achtergevels van gebouwdeel A is slechts een deel zichtbaar. De linkerzijgevel is in 1974 vernieuwd. Tegen de rechter zijgevel is in 1906 een gang gebouwd naar het voormalige zusterhuis die omstreeks 1970 is uitgebreid.
De achtergevel, aansluitend op de kapel, is nog oorspronkelijk. Hierin bevinden zich ter plaatse van de aansluiting op de kapel op de tweede verdieping nog twee oorspronkelijke kozijnen. Op de begane grond is zichtbaar dat de strakke stramienverdeling met vensterassen is verstoord.

Achtergevel bouwdeel A

Achtergevel bouwdeel A

Toren

Op de voorste kap van het middendeel staat een opengewerkte klokkentoren. De toren is opgebouwd met vier zware hoekkolommen op een gesloten grondvlak. De kolommen zijn uitgevoerd in classicistische stijl met pilasters op de uitwendige hoeken, compleet met composiet kapiteel en basement. De schalmgaten zijn voorzien van halfronde openingen. Op het vierkante onderstel staat een ingesnoerde achtkantige trommel met boognissen waarop een ingesnoerde spits. De spits is beëindigd met een kruis en gedekt met leien met een Franse hoekoplossing. In de openingen van de toren staan hekwerken opgebouwd met vaasbalusters, tijdens de opname deels gedemonteerd.

Toren

In de toren bevindt zich een dubbele klokkenstoel waarin twee luidklokken Op de klokken is leesbaar dat ze in 1948 zijn gegoten door gieterij Petit et Fritsen. Op de klokken staat verder dat de grote klok eerder in 1927 opnieuw was gegoten en de naam van Fransiscus Joannes Baron de Wijckerslooth de Weerdesteyn. De luidwielen zijn aanwezig, maar zonder luikoorden. In de bovenstaande trommel staat één luid- en slagklok.

Klokkentoren

Detail klok

Luidklok

Klokkenstoel met twee luidkokken

Bouwdeel B1 en B2

De buitengevels van bouwdeel B1 dateren geheel uit 1974. De gevels van bouwdeel B2 behoren bij de bouwfase van 1844 met de dakopbouw in het dakvlak. Het linkerdeel van de voorgevel van B2 heeft nog origineel voegwerk. Dit geveldeel heeft een hoge natuurstenen plint en staat iets terug in de gevellijn.

Voorgevels bouwdeel B2

Voorgevels bouwdelen C1, B1 en A (vlnr)

Achtergevels bouwdeel A en B1

Achtergevel bouwdeel B1

Achtergevel bouwdeel B2

Bouwdeel C1 en C2

Deze bouwdelen zijn in 1927 gerealiseerd. Het metselwerk van de buitengevels dateert in opzet uit deze bouwfase met uitzondering van het achterste deel van bouwdeel C2. Dit achterste deel is in 1970 tot stand gekomen na de sloop van de toenmalige bibliotheek. In de zijgevel van C2 zijn bouwsporen van de aangepaste gevel zichtbaar. De rollaag boven het voorste aanwezige venster is breder dan de vensteropening. Aan de achterzijde van deze zijgevel is een overgang in metselwerk zichtbaar. De bouwdelen zijn uitgevoerd met spouwmuren en een doorlopende rollaag als plint. In de achtergevel van bouwdeel C1 zijn verstoringen in het metselwerk en dichtgezette vensteropeningen zichtbaar. Deze verstoringen zijn bij de wijzigingen van 1974 ontstaan.

Voorgevel bouwdeel C2

Voorgevel bouwdeel C1

Rechter gevel bouwdeel C2

Linker zijgevel bouwdeel C1

Linker- en achter gevel bouwdeel C1

Achtergevel bouwdeel C2

Bouwdeel D

Dit bouwdeel dateert uit 1976 en wordt niet verder beschreven.

Bouwdeel E

De kapel, bouwdeel E, wordt verder in dit rapport afzonderlijk beschreven.

Bouwdeel F

Van de dienstgebouwen dateert een deel uit 1906. Dit bouwdeel staat op de oorspronkelijke locatie van de Franse kostschool, het eerste seminariegebouw. De gevels zijn uitgevoerd in schoon metselwerk en afgesloten met een tandlijst en gemetselde gootklossen onder de houten bakgoten. De verticale vensters in de voorgevel (toenmalige binnenplaats) zijn voorzien van halfronde segmentbogen. De kozijnen zijn geprofileerd met biljoening en kapellen en uitgevoerd met bovenlichten met roedeverdelingen. Onder de vensters zijn rode keramische waterslagen aanwezig die aansluiten op een rondgaande waterlijst van rode baksteen. In de kap zijn diverse openingen en voorzieningen ten behoeve luchtbehandelingsinstallaties aanwezig.

Dienstgebouw, voormalig zusterhuis op locatie Franse kostschool

Voorgevel eerste verdieping dienstgebouw

Interieur
voormalig
theologicum

3.3.1 Interieur voormalig theologicum

Constructies

Gevels en bouwmuren

De gevels en dragende bouwmuren van de verschillende bouwdelen zijn opgetrokken in metselwerk. De recente scheidingswanden zijn opgetrokken met porisoblokken.

Vloerconstructies

De begane grondvloeren zijn steenachtig, grotendeels van gewapend beton. Mogelijk is een deel van deze vloerconstructies in bouwdeel A nog oorspronkelijk.

Met uitzondering van een gedeelte van de zoldervloer van bouwdeel A en een klein gedeelte van de eerste verdiepingsvloer in de oostvleugel van dit bouwdeel, zijn de verdiepingsvloeren geheel van gewapend beton. In het voorste deel van de oostvleugel van bouwdeel A resteren namelijk delen van een stucplafond. Dit wijst op behoud van de oorspronkelijke houten vloerconstructie. Dit kan misschien ook gelden voor de verdiepingvloer van bouwdeel B2 dat boven het verlaagde plafond geheel voorzien is van een afwerking met spuitpleister maar waarschijnlijk is deze vloer van beton.
Van de U-vormige plattegrond van bouwdeel A bestaat de middenbeuk van de zoldervloer uit enkelvoudige houten balklagen, de overige vloervelden zijn van beton. Gebaseerd op de verbouwingstekeningen van 1970 en 1974 zijn delen van de houten balklagen opgevangen door middel van stalen onderslagbalken. De houten balken van de zoldervloer zijn ongeschilderd wat wijst op de aanwezigheid van plafondafwerking, vermoedelijk stucplafonds.

Kapconstructies

Alle bouwdelen zijn voorzien van doorlopende afgeknotte schilddaken. Op de oudste bouwdelen waren dit in opzet dubbele kappen met een zakgoot ertussen. De kapconstructies van bouwdeel A zijn nog grotendeels oorspronkelijk. Deze houten dakconstructies bestaan uit een serie dubbele schaarjukken met doorlopende dekbalken (145 x 190 mm) die in het midden worden ondersteund door standvinken (140 x 195 mm) onder de houten plaat (75 x 500 mm) van de voormalige zakgootconstructie. De jukken en standvinken zijn uitgevoerd met schoren (140 x 195 mm) die met pennen en houten toognagels zijn verbonden. Op de dekbalken rusten twee dubbele A-jukken met halfhouts verbonden tussenligger. Op de doorstekende dekbalken en de doorstekende tussenbalken liggen de gordingen. Tussen de nokgordingen van de dubbele A-jukken ligt de moderne balklaag van het platte dak op onderslagbalken die in het midden worden ondersteund door makelaars. De houten kaponderdelen zijn voorzien van ingehakte telmerken met gebruik van Romeinse cijfers en halve maantjes in verschillende formaten. De spantjukken staan niet volledig in volgorde van merktekens. De dakschilden zijn opgebouwd met recente rechte sporen en dakbeschot. De constructie van de daktoren is opgebouwd uit een vierkante stoelconstructie van twee verdiepingen. Tussen de staanders (290 x 305 mm) en dekbalken zijn in de onderste laag kruislingse schoren aangebracht, de bovenste laag heeft enkele schoren. De dekbalken en schoren zijn gepend en verbonden met toognagels. Tegen de schoren op de onderste laag staan verstijvingsribben. Op de dekbalken staan ingepende staanders die worden gesteund door lange schoren naar de zoldervloer tegen de zijdelingse krachten.
Op de tweede laag is een houten uurwerkkast gebouwd met een houten toegangsdeur en raamvenster. De uurwerkkast staat op een zelfstandige onderconstructie van houten stijlen en kruislingse schoren. Het uurwerk is nog aanwezig evenals een dubbele houten gewichtenkoker.
Op het voormalige binnendakvlak van het voorste dakschild, is een deel van een houten dakkapel aanwezig. Het dakkapelraam sluit aan op de uurwerkkast en voorzien van een houten raam met roedeverdeling. Het dakkapel was voorzien van horizontale houten geveldelen.

De kapconstructies van de vernieuwde delen van bouwdeel A en de overige bouwdelen bestaan uit moderne stalen spanten waarop de houten gordingen en dakbalklagen. Deze onderdelen hebben geen monumentale waarde.

Kapconstructies bouwdeel A
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Standvink
bouwdeel A

Torenconstructie
tussen kapconstructie

Plat dak boven voormalige zakgoot

Moderne constructies bouwdeel A

Telmerken en toognagels

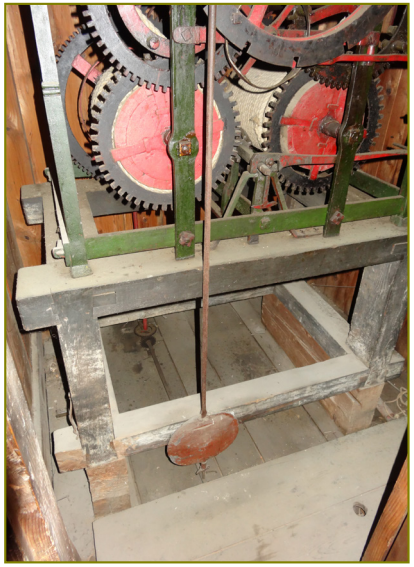
Dakkapel op voormalig binnendakvlak

Constructie daktoren en gewichtkoker uurwerk

Constructie daktoren

Slingeruurwerk

Indeling en afwerking

De huidige indeling van de gebouwdelen is tot stand gekomen tijdens de restauratie van 1974. Met uitzondering van de overgang op de begane grond van B2 naar C2, is in alle bouwdelen een middengang aanwezig met kamers of dienstruimten aan beide zijden van deze gang. De bouwlagen worden ontsloten door een hoofdtrappenhuis met een lift en twee moderne secundaire trappenhuizen.

Modern trappenhuis
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Middengang bouwdeel C2
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Begane grond

Van de oorspronkelijke opzet van bouwdeel A bestaan nog de muren van de middengang, de entree en de daarop aansluitende hal met het hoofdtrappenhuis. Via de hal is de achterliggende kapel toegankelijk. De posities van de bouwmuren van de entree, hal en hoofdtrappenhuis zijn bepalend voor de structuur van dit bouwdeel en de posities van de bovenstaande dakconstructies.
Van de oorspronkelijke opzet dateren vier natuurstenen hoekpilasters op de hoeken van de gang en de hal, die zijn uitgevoerd in zwart marmer. De vloer van de entree, hal en gang zijn afgewerkt met moderne groen marmeren vloertegels. Ter plaatse van de hal is een ingelegde hardstenen vloerplaat aanwezig. Deze vloerplaat behoort bij de oorspronkelijke opzet maar, gebaseerd op een historische afbeelding, eerst in de middengang. Van eerdere afwerkingen resteren enkele delen van stucplafonds met eenvoudige perklijsten.

De indeling van de overige bouwdelen is niet meer oorspronkelijk en wordt niet beschreven.

Centrale entree, gericht naar voorgevel

Hal met middengang

Hal met toegangsdeur naar kapel

Begane grond bouwdeel B2

Begane grond bouwdeel B1

Begane grond bouwdeel B2

Trappenhuis bouwdeel B2

Gang bouwdeel C2

Verdiepingen

De bouwmuren van de onderliggende entree en hal met het hoofdtrappenhuis zijn doorgezet naar de eerste en tweede verdieping. Deze bouwmuren zijn structuurbepalend voor het middendeel van bouwdeel A.
Op de eerste verdieping zijn in de gang de voormalige buitenvensters in de rechter zijgevel zichtbaar. De overige indelingen en afwerkingen zijn niet meer oorspronkelijk.

Verdieping bouwdeel B1

Voormalige rechter zijgevel bouwdeel A

Gang bouwdeel C2

Zolder

De indeling van de kapverdiepingen bestaat uit kamers met moderne scheidingswanden of uit bergingen die met gaashekken zijn samengesteld. Achter de houten draagconstructie van de daktoren liggen de restanten van een orgel, waarschijnlijk dat uit de kapel.

Zolders bouwdeel B1 en C1
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Zolder bouwdeel C2
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Hoofdtrappenhuis

Het hoofdtrappenhuis bestaat uit een houten bordestrap rond een ruim schalmgat die doorloopt tot en met de derde bouwlaag. De trapopgang behoort in opzet bij de vroegste bouwfase maar is gewijzigd. Van het trappenhuis is een (vage) historische afbeelding waarop zichtbaar is dat de hal vroeger groter was. De toegang tot de kapel bevond zich in opzet verder in de ruimte. De huidige toegang zal in 1897 zijn gerealiseerd.
De bordestrap was en is op de begane grond voorzien van rond omlopende bloktrede waarop de houten hoofdbaluster staat. Op de toenmalige baluster is een houten knop aangebracht. Op de historische afbeelding is verder zichtbaar dat het trappenhuis was voorzien van een getegelde of geschilderde lambrisering. Deze afwerking is momenteel vervangen door een lambrisering van travertin. Op dezelfde foto is zichtbaar zich in de achtergevel een raamvenster bevond ter plaatse van de huidige aanbouw. Het rondgaande traphek is opgebouwd met smeedijzeren spijlen, deze dateren uit de 20e eeuw. Op de historische foto is ook zichtbaar dat het vertrek destijds was afgewerkt met een eenvoudig geprofileerd stucplafond. De huidige plafondafwerking van de hal bestaat uit een vlak verlaagd plafond, het trappenhuis zelf is voorzien van een eenvoudig stucplafond met rechte plintlijsten.

Hal met trappenhuis, foto ongedateerd
(Afbeelding: Geheugen van Nederland)

Trappenhuis

Bordestrap met bloktrede

Hergebruikte vloerplaat, afkomstig uit hal (zie aanzet op historische foto)

Bordestrappen met schalmgat

3.4 Kapel bouwdeel E

3.4.0 Kapel bouwdeel E

Exterieur

De buitengevels van de kapel zijn opgetrokken in schoon metselwerk in kruisverband. De gevels van het schip zijn door middel van lisenen verdeeld in 3 traveeën. Elke travee is voorzien van spitsboogvenster met natuurstenen neo-gotische venstertraceringen. Zichtbaar aan het metselwerk dateert de voorste travee uit recenter datum, 1927. In de overgang naar de achtergevel van bouwdeel A, is een smal spitsboogvenster aanwezig, in de linker zijgevel is dit venster dichtgemetseld, in de rechter zijgevel is dit voorzien van glas-in-lood beglazing. De vensters zijn gedeeltelijk voorzien van gebrandschilderde beglazing die zes van de zeven sacramenten symboliseren.(43) Ook de zijbeuken zijn voorzien van spitsboogvensters in de kopgevels. De afzaat en de sluitsteen van de spitsboog zijn uitgevoerd in natuursteen. In het vijfkantig koor zijn de gevels ook voorzien van vensters, deze zijn omstreeks 1873 voorzien van beglazing. De raamvensters zijn voorzien van gebrandschilderd glas. Deze vensters symboliseren Geloof, Hoop en Liefde.

De gevels van de kapel worden afgesloten met een geprofileerde houten gootlijst die omloopt bij de lisenen. Het dak van de kapel is gedekt met natuurstenen leien in maasdekking. De nok- en hoekkepers zijn uitgevoerd in lood. Op de dakvlakken van de dwarsschepen en het koor staan houten dakkapellen. Op het voordakvlak staat een houten dakkapel, dat de toegang tot de zolder van de kapel vormt. Op de zolder staat nog een origineel buitenluik met ruitvormig glas en fijne gehengen. Dit luik heeft een andere kleurstelling dan de huidige exemplaren in de dakkapellen.

Tegen de linker zijgevel van het schip staat een éénlaagse aanbouw met plat dak. Deze aanbouw dateert uit 1974. Voor dat jaar stond er een hogere aanbouw, wat zichtbaar is aan de aftekening op het metselwerk van het schip. Tegen de linker zijbeuk staat een eenvoudig gemetseld tochtportaal met plat dak.

Rond het koor is een vijfkantige kapellenkrans gebouwd met plat dak. De gevels zijn opgetrokken in schoon metselwerk in kruisverband. Elke uitwendige hoek is voorzien van een gemetselde steunbeer met natuurstenen afzaten. De gevels worden afgesloten met een gestapeld fries met gemetselde bloktandlagen, muizentanden en streklagen. Elk gevelvlak is voorzien van twee spitsboogvensters met glas-in-lood beglazing of in geval van het achterste vlak een dubbel deurkozijn met bovenlicht. Tegen de gevels staan natuurstenen gedenkstenen·

Tegen het rechter dwarsschip staat een eenvoudige uitbouw met plat dak. Deze uitbouw bevatte een biechtstoel maar is momenteel in gebruik als kast. Tegen de rechter zijgevel van het schip staat de in 1844 - 1897 gerealiseerde sacristie en de in 1927 gerealiseerde aansluiting op bouwdeel A. Deze ruimten zijn momenteel in gebruik als mortuarium. Bij de laatste renovatie zijn de deurkozijnen naar de sacristie vernieuwd.

Kapel Mariënhaven achtergevel

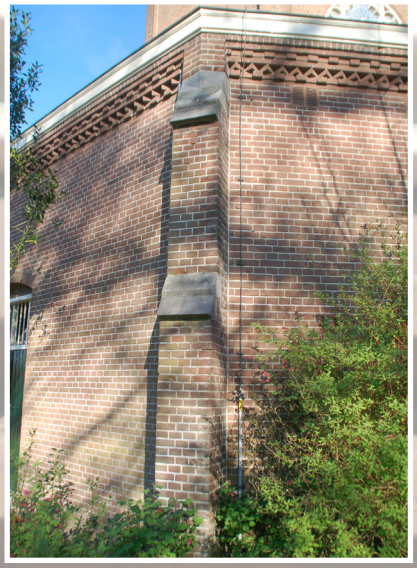
Kapel Mariënhaven linker zijgevel

Gedenksteen tegen kapellenkrans

Gedenksteen tegen kapellenkrans

Steunbeer op hoek kapellenkrans

Koor en dwarsschip

Blok- en muizentanden in metselwerk

Spitsboogvenster

Aansluiting sacristie op bouwdeel A

Aansluiting op bouwdeel A

Sacristie

3.4.1 Interieur Kapel

De kapel is tijdens de opname nog in functie. Onduidelijk is wat na de ontwijding van het interieur gehandhaafd blijft. De beschrijving van de kapel betreft vooral de bouwkundige onderdelen.

Interieur Kapel Mariënhaven
(Afbeeldingen: Mariënhaven Warmond BV)

Interieur Kapel Mariënhaven
(Afbeeldingen: Mariënhaven Warmond BV)

Constructies

De kapel is opgebouwd met gemetselde bouwmuren en een houten kapconstructie met vrije overspanning.
De spantjukken van de kapconstructie bestaat uit enkelvoudige hangwerken met een gepende makelaar en schoren tussen spantbenen en makelaar. De houtverbindingen zijn door middel van pennen en houten toognagels samengesteld. De trekbalken zijn met behulp van ijzeren stripbeugels verbonden en zijn opgelegd op een verspringing in de buitenmuren. In het metselwerk van deze buitenmuren is duidelijk de overgang zichtbaar van de uitbreiding van het schip. De spantjukken zijn voorzien opeenvolgende telmerken. Ter plaatse van het koor is over de trekbalken een onderslagbalk aangebracht waarop de makelaar onder de samenkomst van de dakvlakken. De spantbenen zijn met behulp van ijzeren ankers met wigverbinding verbonden aan de makelaar. Op de spantbenen rusten de ingelaten gordingen waarover het verticale dakbeschot.
Op de zolder zijn de houten samengestelde gewelven van de kapel zichtbaar die steunen op de pilasters die tegen de buitengevels staan. De gewelven zijn opgebouwd met dubbele ribben waartussen schenkels waartegen houten planken als plafond.

Hangspanten dakconstructie kapel

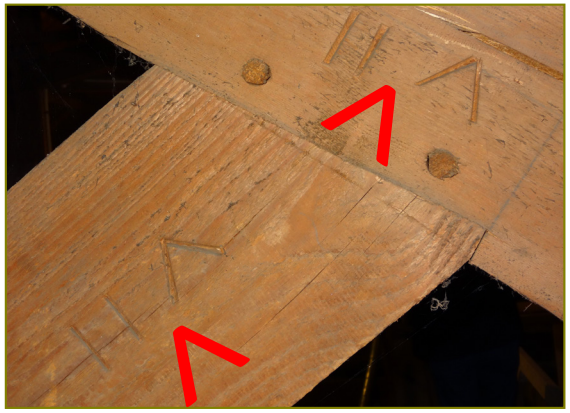
Hangspant en koepelgewelf

Constructie en koorgewelf

Overgang schip en dwarsschip

Telmerken, gehakte Romeinse cijfers

Spieankers kruising makelaar en hoekkepers

Uitbreiding kapel afleesbaar in metselwerk

Houten gewelfribben

Indeling

De kapel heeft de vorm van een Latijns kruis met een vijfkantig koor. De kerk is verdeeld in traveeën door bundelpilasters. Elk travee heeft een groot spitsboogvormig venster met natuurstenen afzaat en gepleisterde omlijsting. Uit de kapiteelblokken van de pilasters ontspruiten de gordelbogen van de waaiergewelven van het plafond. Dit plafond is gemaakt van pleisterwerk op houten delen waarvan de aftekening door de pleisterlaag zichtbaar is. Op de kruisingen van de gewelflijnen zijn ornamenten aangebracht.

Op de kruising van schip en zijbeuken staat het hoofdaltaar. Rond het koor achter het hoofdaltaar zijn altaarnissen aanwezig met spitsboogvormige doorgangen. De doorgangen staan in lijn van de bovenstaande raamvensters. In de linker zijbeuk is een spitsvormige doorgang dichtgezet met een rijk bewerkte houten deur. In de kopse kant van deze beuk is een doorgang aanwezig met dubbele glasdeuren en een neogotische omlijsting. In de rechter zijbeuk bieden overeenkomstige doorgangen toegang tot de voormalige sacristie en een voormalige biechtruimte, momenteel in gebruik als kast.

Kapel gezien richting orgelgalerij en bouwdeel A

Doorgang linker dwarsschip

Kapellen rond hoofdaltaar

Voormalige biechtstoel in rechter dwarsschip

Waaiergewelven
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Langs de wanden van het schip zijn houten kerkbanken geplaatst. De banken zijn rijk bewerkt en voorzien van briefpanelen. Achter de banken zijn convectorkasten aanwezig met plaatijzeren sierroosters. Hierboven zijn geschilderde panelen met kruiswegstaties die zijn gemaakt door Stoltzenberg uit Roermond en tussen 1890 en 1896 zijn aangebracht.(44)
Ter hoogte van de kapitelen op de bundelzuilen is een geschilderde sjabloonlijst met bloemenranken aanwezig. In het koor zijn geschilderde wijdingskruizen aanwezig. Aan de wanden van het schip zijn smeedijzeren wandarmaturen aanwezig, deze behoren bij de oorspronkelijke opzet.

Geschilderde sjabloonlijst

Orignele kerkbanken

Lambrisering met convectorroosters

Kruiswegstaties en originele wandarmaturen

Kruiswegstaties

Hoofdaltaar

Het hoofdaltaar is vervaardigd door de beeldhouwer Louis Veneman uit Den Bosch. Het is vervaardigd naar 15e - en 16e -eeuwse voorbeelden met diverse beelden, engelenfiguren en kerkvaders zoals Sint Gregorius, Sint Augustinus, Sint Hieronymus en Sint Ambrosius. Het vergulde tabernakel dateert uit 1932 en is vervaardigd door gebr. Brom uit Utrecht.

Hoofdaltaar

Altaar met tabernakel

Altaar in koor
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Orgelgalerij

Aan de kopzijde van het schip is een orgelgalerij aanwezig die via het hoofdtrappenhuis toegankelijk is. De orgelgalerij met een rijk bewerkte houten balustrade wordt gedragen door gekoppelde ijzeren balken. De balken zijn met rozetankers verbonden en rusten op met hout omklede sierconsoles. De toegangen van de orgelgalerij bestaan uit rijk bewerkte spitsboogvormige deuren in een gemetselde tussenwand. De rechterdeur (gezien vanuit kapel) is een schijndeur. Via de ruimte voor die tussenwand kon met achter de orgelkast doorlopen, momenteel is dit dichtgezet met plaatmateriaal. Het front van de orgelkast en de orgelpijpen zijn nog aanwezig, het instrumentarium is echter verwijderd. Vermoedelijk liggen de onderdelen op zolder opgeslagen achter de draagconstructie van de daktoren. Op de orgelgalerij staan enkele houten engelenbeelden.

Ter plaatse van de orgelgalerij is in het voorste kerkvenster in de rechter zijgevel de naam van de maker en ontwerper van het gebrandschilderde glas aangebracht; H.A. Bijvoet en atelier Le Nobel. Aan de linkerzijgevel zijn de vensters aan de binnenzijde voorzien van kunststof achterzetbeglazing.

Detail glas -in-loodvenster met namen makers

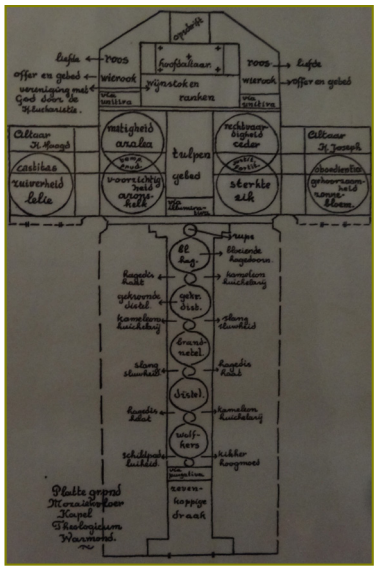
Voorste kerkvenster rechter zijgevel

Omtimmerde console en draagbalken orgelgalerij

Orgelgalerij met spitsboogvormige (schijn)deuren
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Plattegrond vloer

De vloer

De mozaïekvloer dateert uit 1920. De afbeeldingen in de vloer symboliseren drie wegen die de priesters in opleiding moesten doorlopen; *'via purgativa'* (weg van de zuivering) die naar het hoofdaltaar loopt, *'via illuminativ'a* (weg van de verlichting) die voor het hoofdaltaar ligt, en *'via unitiva'* (weg van vereniging) die rond het altaar loopt.
Het middenpad symboliseert dus de 'weg van de zuivering', beginnend met de 7 hoofdzonden in de vorm van een zevenkoppige draak. Als symbolen van de 'lastige' weg zijn stekelige planten gekozen zoals de distel, brandnetel en hagedoorn. De afgebeelde dieren symboliseren de begeerte en verleidingen. Zo staan de schildpad voor luiheid, de hagedis voor haat en de kameleon voor huichelarij. De vloer is in 1927 verlengd richting bouwdeel A. Ter plaatse van de uitbreiding zijn twee kasten aangebracht met spitsboogvormige bewerkte houten deuren.

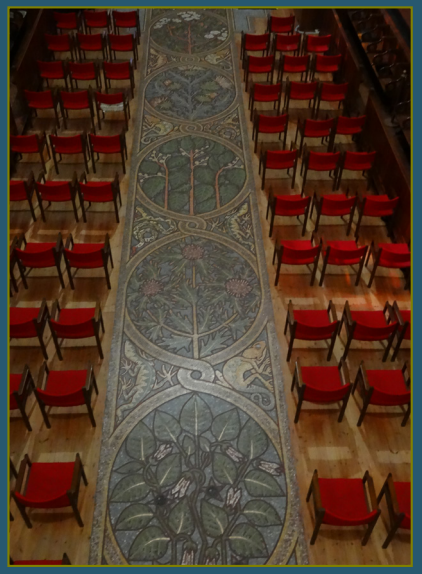
Achter het altaar is in het mozaïek een Latijnste tekst verwerkt met de volgende vertaling: *In 't jaar 1913 toen H.J.M. Taskin, president van het seminarie, het vijfde lustrum van zijn priesterschap onder bescherming der Goddelijke hulp voleindde, hebben dankbare leerlingen, welwillende vrienden en priesters van dit diocees, aan de Utrechtse kunstenaar Jan Brom opgedragen mij te ontwerpen en te doen maken. De vreselijke volkerenoorlog verhinderde, dat ik 't volgend jaar gereed kwam. In het jaar 1920 hebben Jan Eloy en Leo, de zoons van den ontwerper, die intussen gestorven, zijn schreden had gericht naar den vloer des hemels, gezorgd, dat ik gelegd werd. Mij heeft gelegd Godschoul Mozaiëkwerker te Gent.*[45]

Bijgebouwen

De inrichting van de voormalige sacristie heeft geen monumentale waarde. In de buitengevel bevinden zich spitsboogvensters met glas-in-loodbeglazing.

Toegang kapel

Middenpad

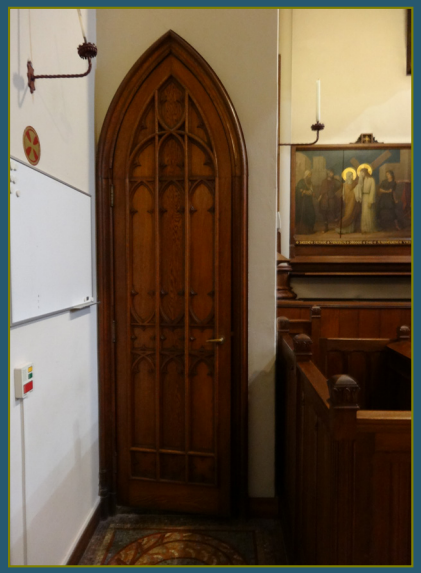
Via Purgativa

Symbolen

Symbolen

Kastdeur

Via Purgativa met symbolische zevenkoppige draak

3.5 Voormalig philosophicum bouwdeel G

Mariënhaven te Warmond anno 2017
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Bouwdeel G bestaat uit het voorgebouw van het voormalig philosophicum met de bijbehorende kapel en dateert uit de bouwfase 1929-1935. In 1970 is het complex uitgebreid en verbouwd tot verpleegtehuis. In 1996 is het achterste deel van het complex gesloopt en vervangen door nieuwbouw (bouwdeel H1).

3.5.0 Exterieur

Gevels

Voorgevel

De brede voorgevel bestaat uit een breed front dat is opgebouwd uit een risalerend linker deel en een breed rechterdeel dat aansluit op de naar voren staande kapel. Het linkerdeel is voorzien van een kelder met koekoeken. De voorgevel bestaat uit twee verdiepingen onder een schilddak, waarbij het iets lagere dak van het linkerdeel is omgezet en aansluit op het dak van het hogere brede deel. De gevels zijn verdeeld in venstertraveeën en hebben door het gebruik van persiennes en de afsluitende uitspringende rollagen onder de houten bakgoot een sterk horizontaal karakter. De voorgevel is met een gele baksteen in kruisverband opgetrokken, met baksteenformaat (lxbxd): 200…205 x 98 x 47…50 mm, 10-lagen: 625 mm. De houten raamkozijnen zijn uitgevoerd met vaste tussendorpels en bovenlichten met roedeverdelingen en geel glas. De onderlichten zijn voorzien van houten stolpramen. De persiennes zijn vernieuwd en in de kleurstelling van 1996 geschilderd. In het vooruitspringende linkerdeel zijn enkele gedenkstenen aangebracht door middel van natuurstenen lijsten en gepleisterde vakvulling met geschilderde teksten.
De huidige entree is recentelijk gerealiseerd. Op een krantenknipsel in het Noord Hollands Archief is de oorspronkelijke entree zichtbaar.[46] Deze ingang bestond uit een boogvormige entree met natuurstenen omlijsting met gemetselde tuinmuren en natuurstenen ornamenten. De achterliggende hal had in opzet een tongewelf dat aansloot op de ingangspartij. De aftekening van de verwijderde entree is nog zichtbaar in het metselwerk.

Oorspronkelijke toegang, krantenknipsel d.d. 8-10-1930
(Afbeelding: NHA)

Voormalig philosophicum - verpleegtehuis Mariënhaven
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Linkerdeel voorgevel bouwdeel G

Entree bouwdeel G

Aansluiting voorgevel op kapel bouwdeel G

Rechter zijgevel

De rechter zijgevel van het voorgebouw bestaat uit de zijgevel van de kapel, het aansluitende trappenhuis en de aanzet van de voormalige rechter zijvleugel van het complex. Zichtbaar is het achterste deel van deze gevel vernieuwd in 1996. De kapel staat afzonderlijk beschreven.
Het originele deel van de zijgevel is opgetrokken in gele baksteen in kruisverband overeenkomstig de voorgevel. Ter plaatse van het risalerende trappenhuis is tussen de vensters siermetselwerk opgenomen. De huidige toegang op maaiveldniveau heeft een omlijsting van gewassenbeton en een houten kozijn op neutstukken. De deuren zijn niet origineel.
Het rechterdeel van de zijgevel bestaat uit twee originele venstertraveeën en de overgang uit 1996. De raam- en deurvensters op begane grond zijn vermoedelijk nog oorspronkelijk met dubbel tussendorpels en bovenlichten met roedeverdeling en geel glas. De kozijnen op de verdieping zijn vernieuwd.

Rechter zijgevel kapel

Trappenhuis rechter zijgevel

Rechts: entree trappenhuis

Achtergevel

De huidige achtergevel bestaat momenteel uit een breed symmetrisch verdeeld front met vijf gevelvakken; links en rechts de risalerende geveldelen op de posities van de verwijderde gebouwvleugels, in het midden de bestaande achteraanbouw die aansluit op het nieuwe bouwdeel uit 1996 en weerszijden hiervan terugliggende gevelvlakken. Van deze terugliggende gevelvlakken zijn delen in 1996 vernieuwd. Het originele metselwerk op de begane grondverdieping is gereinigd, baksteenformaat (l x b x d): 202…205 x 97…100 x 47…50 mm, 10-lagen = 620 mm.
In de terugliggende gevelvlakken van de achtergevel is zichtbaar dat een deel van de vensters niet oorspronkelijk zijn aan de aanwezigheid van gezaagde klezoren in de hoekaansluitingen. In het rechter terugliggend gevelvlak is een verticale bouwnaad zichtbaar ter plaatse van de uitbreiding van 1970.
Het middendeel heeft ter hoogte van de eerste verdieping twee oorspronkelijke balkons op de uitbouw met gemetselde frieslijsten van de balustrade. Op de balustrade liggen natuurstenen dekstenen en een moderne leuning.

De geveldelen die in 1996 zijn gerealiseerd, zijn afleesbaar aan de toegepaste bakstenen in klezoorverband, de moderne kozijnen en blindvensters. Opvallend is het ontbreken van rollagen boven de vensters. De nieuwe geveldelen zijn voorzien van eenvoudige houten gootlijsten, onder de oorspronkelijke bouwdelen zijn voorzien van houten gootklossen en steken verder uit.

Achtergevel bouwdeel G uit 1996

Achtergevel bouwdeel G - bouwdeel H1 (deels)

Aansluiting achtergevel bouwdeel G op doorloop

Achtergevel bouwdeel G , links deels origineel,
rechts daterend uit 1996

Balkon ter plaatse van doorloop naar bouwdeel H1

Detail gemetseld fries en natuurstenen dekbanden

Linker zijgevel

De linkerzijgevel is gedeeltelijk origineel en deels in 1996 vernieuwd. Het geveldeel van het trappenhuis risaleert en wordt afgesloten met een afzonderlijk schildak dat aansluit op het grote dakvlak van het voorgebouw. De zijvlakken van de zijgevel zijn vernieuwd waarbij het voorste geveldeel is gemetseld in kruisverband en het achterste geveldeel in klezoorverband. Bouwdeel H2 sluit aan op de linker zijgevel en dateert in opzet uit 1970 maar is in 1996 aan de voorzijde vernieuwd. Dit bouwdeel wordt niet verder beschreven.

Gevel trappenhuis met siermetselwerk

Achterzijde linker zijgevel

Dak

Volgens het originele bestek waren de dakvlakken van het philosophicum in opzet voorzien van rode Verbeterde Hollandse pannen (VH) met bijbehorende vorsten, kantpannen en pironnen.[47] Het huidige dak is belegd met zwart gesmoorde VH-pannen. Op het dakvlak staan eenvoudige dakkapellen met drielicht-kozijnen overeenkomstig de originele opzet.

Kapel

De kapel sluit aan op de rechterzijde van op het voorgebouw en stond in opzet in het verlengde van de lange rechter achtervleugel van het complex. De voorzijde van de kapel bestaat uit het vijfkantige koor met weerszijden rechthoekige dwarsbeuken. In de oksel van de linker dwarsbeuk en het aansluitende schip staat een vierkante klokkentoren. Het schip is door middel van steunberen verdeeld in zes traveeën en sluit aan de achterzijde aan op het trappenhuis.
Met uitzondering van het fries onder de gootlijst, dat bestaat uit witte tegels, zijn voor de gevels van de kapel overeenkomende bakstenen en metselverband toegepast als voor het oorspronkelijke voorgebouw. De gele baksteen is op de uitwendige hoeken van het koor in vorm geschuurd. De steunberen ter plaatse van het schip zijn afgedekt met natuurstenen dekstenen. Het fries van het koor is uitgevoerd met witte diagonaal aangebrachte tegels, de overige frieslijsten hebben orthogonale verdeling.
In afwijking van het naastgelegen theologicum zijn de vensters van de kapel uitgevoerd met rondbogen. Zowel de raamvensters op de begane grond als de kerkvensters op de verdieping zijn voorzien van gemetselde rondboognissen met uitspringende lagen en sluitstenen van tufsteen. De raamvensters op de begane grond zijn uitgevoerd met dubbele dorpels en bovenlichten met roedeverdelingen, geel glas, vaste tussenramen en stolpramen in de onderlichten. Ter plaatse van de deurkozijnen zijn de deuren voorzien van paneelverdeling. In het schip en vier zijden van het koor zijn half in het fries verwerkte rondvensters aanwezig met glas-in-lood beglazing. De kleine venstertjes in de dwarsbeuken van het koor zijn half in het fries verwerkt en voorzien van glas-in-lood beglazing. Tegen de gesloten zijde van het koor staat op een natuurstenen dorpel op consoles een kruis. In het bovenliggende fries is een gepleisterd vlak opgenomen met de letters PX. Dit teken staat voor de naam Christus.

De klokkentoren is opgetrokken in metselwerk met een gepleisterd fries onder de overgang naar de spits. Half in het fries verwerkt, zijn de halfronde schalmgaten met beklede schalmborden aanwezig. In de gevelvlakken zijn smalle lichtstroken aangebracht.

De dwarsbeuken zijn voorzien van zinken mastgoten, het schip en het koor zijn voorzien van houten bakgoten op een uitkragende betonnen band. Het dak van de kapel is belegd met zwart gesmoorde Verbeterde Hollandse dakpannen. In het originele bestek staat vermeld dat hiervoor natuurstenen leien moesten worden toegepast. De spits van de klokkentoren is wel voorzien van deze leien in maasdekking. De spits van toren worden bekroond door een koperen ui-vorm waarop een toren kruis. Ook de kruising van dakvlakken boven het koor is voorzien van een kruis op een vergulde bol. Ter plaatse van de rondvensters zijn natuurstenen waterspuwers toegepast.

Kapel Mariënhaven
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV

Rechter zijgevel schiip kapel

Koor en linker dwarsbeuk

Aansluiting schip en linker dwarsbeuk

Voorgevel koor en linker dwarsbeuk

Rechter dwarsbeuk en schip

Rechter zijgevel

Detail fries dwarsbeuk

Detail fries met rondvensters

Detail rondboognis boven venster

3.5.1 Interieur bouwdeel G

Het voorgebouw van het voormalige philosophicum heeft een structuur met een brede middengang met weerszijden vertrekken, die aan beide zijden eindigt in een trappenhuis.

Constructies

Gevels en bouwmuren

De kelder, gevels en bouwmuren van bouwdeel G staan op een gemetselde fundering en zijn opgetrokken in metselwerk, deels uitgevoerd met spouw. Moderne binnenwanden zijn niet dragend uitgevoerd.
De gevels van de kapel zijn eveneens in metselwerk opgetrokken. Een aandachtspunt is, volgens het originele bestek, de aanwezigheid van een kettinganker in de muren van het koor.

Vloerconstructies

De begane grondvloer is ter plaatse van de kelder uitgevoerd met stalen liggers en troggewelven. Volgens het bestek zijn deze gewelven gestort met beton.

De constructies van de (overige) begane grondvloeren en de eerste verdieping zijn van gewapend beton.
De vloerconstructies van de tweede verdieping bestaat uit enkelvoudige houten balklagen. Opvallend is, afgeleid van de richting van de vloerdelen, dat de voorste balkvakken evenwijdig met de voorgevel liggen, het achterste deel ligt haaks op de gevels.

De trappen zijn opgebouwd uit steektrappen en tussenbordessen van gewapend beton.

Dakconstructies

De dakconstructies bestaan in opzet uit verbeterde Hollandspanten met dubbele trekplaten. De spantbenen, houtafmetingen 70 x 215 mm staan op sloffen en zijn voorzien van een kreupele stijl De trekplaten zijn dubbel uitgevoerd, afmetingen 45 x 190 mm. De trekplaten zijn met nagels verbonden aan de tussenstaande makelaars maar met bouten aan de spantbenen. Over de gordingen, afmetingen 70 x 170 mm, op eenvoudige gordingklossen ligt het verticale dakbeschot. Ter plaatse van de kruisingen van dakvlakken zijn hulpconstructies aanwezig met afgeschoorde makelaars. Recentelijk zijn enkele moderne staanders aangebracht.
Aan de houtconstructies is afleesbaar dat het dakdeel boven het achteruitstekende middendeel is aangepast. Aan de verwijderde halfspanten is zichtbaar dat het achterste wolfeind is gewijzigd in een rechte aansluiting op de nieuwbouw. Het dakkapel op het achterdakvlak is niet oorspronkelijk.

De dakconstructies van de nieuwe daken ter plaatse van de, in 1996, verwijderde achterbouwvleugels, zijn uitgevoerd met moderne staalprofielen, waarover gordingen en dakplaten.

Dakconstructies bouwdeel G

Dakconstructies bouwdeel G

Kreupele stijl op slof van verbeterd Hollandspant

Aansluiting op doorloop richting bouwdeel H1

Overgang naar middenbeuk

Dubbele trekplaten verbeterd Hollandspant

Indeling en afwerking

Kelder

Onder het linkerdeel van het voorgebouw bevindt zich een kelder. De kelder is toegankelijk via een gesloten betonnen trap in het linker trappenhuis. De verschillende ruimten in de kelder zijn door middel van grote halfronde openingen met elkaar verbonden. De wanden van trappenhuis en kelder zijn gedeeltelijk bekleed met gele verticale geglazuurde wandtegels. De wanden en onderzijde troggewelven zijn gepleisterd. Op de vloer liggen dubbelhardgebakken tegels.

Begane grond

Via de hoofdingang is een ruime hal toegankelijk. Deze hal biedt verbinding met de brede middengang en doorgang naar de achterstaande nieuwbouw. Alle gangen en vertrekken op de begane grond zijn modern afgewerkt en van verlaagde plafonds voorzien. De vloer van de middengang is afgewerkt met moderne natuurstenen platen.
In opzet waren de gangen en kamers voorzien van gepleisterde plafonds van stuc op riet. Onbekend is of deze afwerking nog aanwezig is. De entree was voorzien van een tongewelf, dit is verwijderd.

Keldertrap

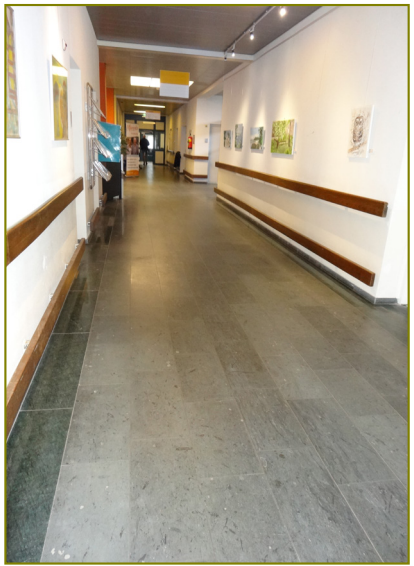
Boogdoorgangen en tegelafwerkingen

Tegelvloeren kelder

Begane grond - Hal

Middengang begane grond

De begane grond van de kapel is ingedeeld in verschillende vertrekken met moderne scheidingswanden en verlaagde plafonds. Ter plaatse van de steunberen tegen de buitengevels zijn aan de binnenzijde zware natuurstenen consoles zichtbaar ten behoeve van de eerste verdiepingsvloer van de kapel.

Console onder kapelvloer

Gang begane grond onder kapel

Begane grond ter plaatse van koor

Eerste verdieping

De eerste verdieping van het voorgebouw is geheel modern ingericht en afgewerkt. Deze wordt niet verder beschreven.

De eerste verdieping van de kapel bestaat uit de kerkruimte met aansluitend het koor en het altaar. De ruimten zijn verdeeld door een moderne wand van aluminium en glas. De kerkruimte is opgedeeld in traveeën door achtkantige natuurstenen zuilen, vermoedelijk zwart marmer. De zuilen staan op een vierkant basement en zijn voorzien van kapellen als overgang van de biljoening. De kapitelen zijn volgens het originele bestek van Arhweiler zandsteen. Op de zuilen rust een architraafligger. Tussen de ligger en de buitengevels is een cassettenplafond aanwezig dat doorloopt tot in het koor. De buitengevels zijn voorzien van ronde vensters met glas-in-lood, waarvan er vier stuks zijn voorzien van stalen uitzetramen.
In de muren zijn keramische wijdingskruisjes opgenomen. In het koor zijn twee doorgangen naar de dwarsbeuken; één naar een kapel, de ander naar het trappenhuis en de klokkentoren. In beide achterliggende ruimten zijn de geprofileerde houten aanzetten van de gewelfribben van deze dwarsbeuken zichtbaar.

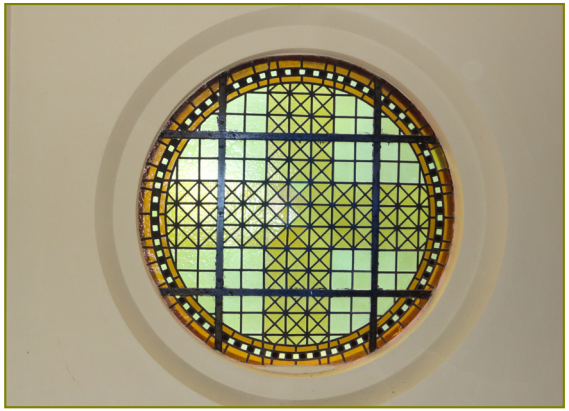
Aansluiting op bouwdeel H1 - eerste verdieping

Middengang eerste verdieping

Gewelf kapel richting koor gezien

Glas-in-lood rondvenser kapel

Overzicht zijgevel kapel

Natuurstenen kolommen en kapitelen

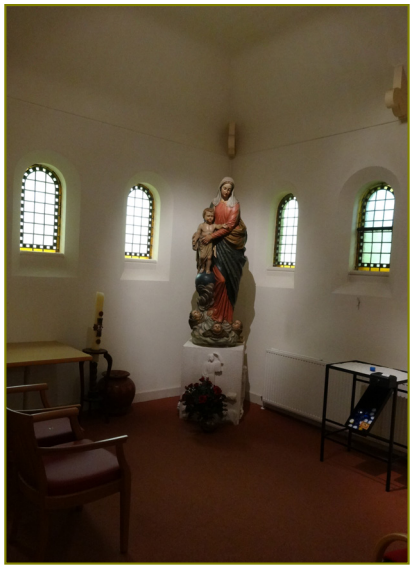
Overgang kolom - basement

Keramisch wijdingskruisje

Altaar met tabernakel in koor

Kapel in rechter dwarsbeuk

Trappenhuis in linker dwarsbeuk

Tweede verdieping

Deze bouwlaag vormt de kapverdieping en is ingericht als berging en installatieruimte met moderne scheidingswanden en afscheidingen door gaashekken.

Trappenhuizen

Aan de uiteinden van bouwdeel G staan twee trappenhuizen. Deze trappenhuizen zijn opgebouwd met betonnen steektrappen en tussenbordessen rond een ruim rechthoekig schalmgat. De treden en afdekking van de bomen zijn uitgevoerd in hardsteen. Dit geldt ook voor de harpstukken en plinten op de bordessen. De bomen zijn gezoet, de wel van de treden gefrijnd en de treden verder gebouchardeerd. De stootborden zijn conform het originele bestek van Comblanchien, een witgele natuursteen. Langs de trapopgangen zijn lambriseringen van cementpleister aanwezig. De trap- en balustrade hekwerken zijn uitgevoerd met stalen kokerprofielen en houten tussenregels. Langs de buitenzijde van de trappen loopt een eenvoudige houten muurleuning. De onderste steek van de trapopgang is voorzien van een afgeronde bloktrede.
In het linker trappenhuis is op de eerste verdieping zichtbaar dat de toegang naar het trappenhuis oorspronkelijk anders was vanwege de aangrenzende doorloop.

Trappenhuis tegen rechter zijgevel

Tussenbordes op eerste verdieping in linker trappenhuis
ter plaatse van aansluiting op verwijderde achtervleugel

Rechter trappenhuis met bloktrede

Schalmgat

Rechter trappenhuis
(Afbeelding: Mariënhaven Warmond BV)

Detail frijnwerk en bouhardeerwerk in natuurstenen traptreden

Gezoete naturustenen afdekking van trapbomen

Bouwdeel H1

Bouwdeel H1 dateert uit 1996 en wordt niet verder beschreven.

Bouwdeel H2

Bouwdeel H2 dateert grotendeels uit 1996. De achterzijde van dit bouwdeel tussen het voormalige theologicum en voormalig philosophicum is echter tot stand gekomen tijdens de grote bouwfase uit 1970 gelijktijdig met het achterste deel van de zijgevel bouwdeel C2. De architectuur van deze bouwdelen is ook overeenkomstig met gebruik van dezelfde baksteen en metselverband, grote schuifraamkozijnen met roedeverdelingen en natuurstenen waterslagen. De voorzijde van dit bouwdeel dateert uit 1996 en wordt niet verder beschreven.

Achterzijde bouwdeel H2

Hekwerk

De toegang tot het terrein wordt gevormd door een monumentaal hekwerk dat in opzet uit 1912 dateert. Het smeedijzeren hek is sterk geornamenteerd en draait binnen twee gemetselde hoofdbalusters met natuurstenen dekstenen. In een later stadium is de poort verbreed waarbij de poortvleugels zijn opgenomen in de draaihekken. De huidige verlichtingsarmaturen zijn niet oorspronkelijk gezien de historische foto's, zie bouwgeschiedenis.

Ingang Mariënhaven

Verbrede toegangspoort

Smeedijzeren hekpoort en gemetselde baluster (rechts)

4.0 Monumentenwaardering en Tekeningen

De monumentenwaardering van het **voormalig seminarie Mariënhaven te Warmond** is beoordeeld op authenticiteit en zeldzaamheid met betrekking tot *'cultuurhistorie'*, *'architectuur- en bouwhistorie'* en *'ensemble en stedenbouw'*. De waardering van monumenten wordt uitgedrukt in monumentenwaarde.
De monumentenwaarde is onderverdeeld in drie categorieën: hoog, positief en indifferent.

- Hoge monumentenwaarde geldt voor onderdelen die bepalend zijn voor het monumentale karakter en indien mogelijk ongewijzigd dienen te blijven.
- Positieve monumentenwaarde geldt voor onderdelen die bescherming verdienen omdat ze het object zijn monumentaliteit verlenen maar op zichzelf niet uniek of heel bijzonder zijn.
- Indifferente monumentenwaarde geldt voor alle overige onderdelen waar geen waarde aan wordt toegekend.

De monumentenwaardering is weergegeven in de toelichtende tekst en bijgaande schematische waarderingsplattegronden. Tekst en tekeningen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Omdat de status van rijksmonument slechts voor een deel van het complex geldt, wordt in de waardering onderscheid gemaakt in bouwdelen. Uit de redengevende omschrijving van het rijksmonument kan worden afgelezen dat de bescherming geldt voor de oudste bouwdelen. Hiermee worden vermoedelijk de bouwdelen A en E bedoeld. Gezien de samenhang van het rijksmonumentale deel worden bij de waardering ook de bouwdelen B en C benoemd. De overige gebouwen worden als bouwdeel gewaardeerd vanwege de ensemblewaarden voor het complex.

Cultuurhistorische waarden

Cultuurhistorisch is het gehele complex waardevol. Op lokaal niveau geldt dit voor Warmond vanwege de samenhang met de ontstaansgeschiedenis van het dorp. Op landelijk niveau vertelt het seminarie het verhaal van de vrijheid van godsdienst dat na de Franse tijd leidde tot een sterk katholiek bewustzijn dat zich doorzette tot in de jaren '70 van de vorige eeuw. Bouwdeel A is de belangrijkste representant in dit kader maar cultuurhistorisch heeft het hele complex hoge monumentenwaarde.

Stedenbouwkundige waarden

Stedenbouwkundig heeft het complex hoge ensemblewaarde vanwege de aangesloten bouwmassa's van de afzonderlijke bouwdelen. De U-vormige structuur van bouwdeel A is leidend geweest in de opzet van het gegroeide complex en heeft daarom hoge monumentenwaarde. Dit geldt ook voor de aansluitende kapel, bouwdeel E. De aansluitende bouwdelen dragen bij aan het monumentale karakter van het complex en worden daarom positief gewaardeerd.
Bouwdeel F draagt stedenbouwkundig niet bij aan de samenhang, maar doordat het de locatie van de voormalige kostschool positioneert, het eerste seminariegebouw, heeft het positieve monumentenwaarde.
Het voorgebouw met bijbehorende kapel, bouwdeel G, heeft een geheel eigen opzet en is indirect verbonden met de overige bebouwing. Dit bouwdeel wordt stedenbouwkundig positief gewaardeerd. De recentere bouwdelen hebben indifferente monumentenwaarde.

Architectuurhistorische waarden

De architectuur van het U-vormige bouwdeel A is leidend voor de uitstraling van de aansluitende bebouwing. Deze classicistische architectuur heeft een sterk 19e -eeuws karakter hoewel de roedeverdeling van de ramen traditioneel is. De architectuur van bouwdeel A heeft hoge monumentenwaarde en daarmee ook de architectuur van de bouwdelen B en C.

De neogotische architectuur van de kapel, bouwdeel E, is geheel eigentijds en kenmerkend voor architect Molkenboer. De kapel heeft geheel hoge monumentenwaarde.

Bouwdeel F heeft eenvoudige architectuur die past bij bouwperiode 1906. Van deze architectuur is slechts de voorgevel nog gedeeltelijk in originele staat, dit geveldeel wordt positief gewaardeerd, de overige geveldelen hebben indifferente monumentenwaarde.

Bouwdeel G heeft met de bijbehorende kapel een architectuur die past bij de tijdgeest en past in het oeuvre van architect Stuyt, een belangrijk maar lang onderkend architect van de katholieke kerkenbouw in de 20e eeuw. Deze architectuur is nog afleesbaar ondanks de moderne toevoegingen en wijzigingen en wordt daarom positief gewaardeerd.

De overige bouwdelen zijn recent gerealiseerd en hebben indifferente monumentenwaarde.

Bouwhistorische waardering

Algemeen

Vanuit bouwhistorisch oogpunt hebben tijdsgebonden afleesbare bouwvolumen en -elementen hoge monumentenwaarde. Bij het complex zijn verschillende bouwfasen herkenbaar waarvan die uit 1822 het meest bepalend is voor de vorm, architectuur en structuur van het complex. Om binnen de bouwgeschiedenis een weging te maken wordt deze bouwfase hoog gewaardeerd. Onderdelen uit andere bouwfasen kunnen afzonderlijke hoog gewaardeerd worden maar zijn in samenhang ondergeschikt aan de bouwfase van 1822.

Bouwmassa

Het huidige complex is samengesteld uit meerder bouwvolumen waaruit zowel de oorspronkelijke opzet als de belangrijkste bouwfasen afleesbaar zijn. Deze afleesbaarheid van afzonderlijke bouwdelen wordt daarom hoog gewaardeerd.

Structuur

Historisch gezien zijn buitengevels en constructies bepalend voor de structuur van een pand en hebben daarom als onderdeel hoge monumentenwaarde. Dit geldt voor bouwdeel A als geheel, dus gevels, vloerhoogten, kapvormen en middengang. Voor de aansluitende bouwdelen B en C geldt deze waardering alleen voor de buitengevels.
Van bouwdeel E wordt de kruisvormige opzet hoog gewaardeerd.
Van bouwdeel F geldt vooral de locatie als waardevol, de structuur is ondergeschikt aan deze locatie en wordt indifferent gewaardeerd.
Van bouwdeel G wordt de opzet van een breed gebouw met middengang en trappenhuizen aan de uiteinden hoog gewaardeerd. De opzet van de kapel met op de verdieping een rechthoekige kerkzaal met koor, is bepalend voor de structuur van deze kapel. Deze opzet wordt hoog gewaardeerd binnen dit afzonderlijk bouwdeel.

Exterieur

Gevels bouwdeel A

Van bouwdeel A zijn de voor- en achtergevels deels origineel, deze hebben hoge monumentenwaarde. De overige geveldelen dateren voornamelijk uit 1974 en worden als element hoog gewaardeerd maar bouwhistorisch slechts positief.
De buitengevels van de bouwdelen B en C dateren gedeeltelijk uit 1844, 1927 en 1974. Als element worden deze geveldelen hoog gewaardeerd vanwege vormgeving en materiaalgebruik, maar bouwhistorisch positief. De kapverdiepingen van deze bouwdelen dateren uit 1974. De vormgeving hievan wordt positief gewaardeerd als deel van deze belangrijke bouwfase. De bouwdelen B1 en B2 waren in opzet voorzien van dakopbouwen. De huidige kapvorm is ondergeschikt aan een eventuele reconstructie van deze dakopbouwen omdat hiermee de oorspronkelijke bouwfaseringen en samenhang met bijbehorende gevels zichtbaarder worden gemaakt.
De buitengevels van bouwdeel E, de kapel, worden in het geheel hoog gewaardeerd. De sacristie wordt vanwege tijdsgebonden architectuur positief gewaardeerd. De recentere bebouwing heeft indifferente monumentenwaarde.
Van bouwdeel F heeft een deel van de voorgevel en aansluitende gang positieve monumentenwaarde vanwege de tijdsgebonden vormgeving.
Van het exterieur van Bouwdeel G hebben de originele bouwdelen hoge monumentenwaarde. Recente geveldelen en onderdelen hebben indifferente waarde. Dit geldt ook voor de dakbedekkingen die conform het bestek en de historische luchtfoto rood zijn geweest, dit geldt ook voor de kapel.
De overige bouwdelen hebben indifferente monumentenwaarde.

Interieur

Constructies

Originele vloer en wandconstructies van bouwdeel A worden hoog gewaardeerd. Vanwege de moderne aftimmeringen en verlaagde plafonds is niet volledig op te nemen waar de historische vloerconstructies nog aanwezig zijn. De getekende waardering is gebaseerd op de bouwtekeningen van 1970 en 1974 en aanvullend destructief onderzoek boven verlaagde plafonds in februari 2018. Binnen bouwdeel A worden de bouwmuren van het hoofdtrappenhuis, de middengang en de haaks daarop staande binnenmuren onder de toren hoog gewaardeerd. Van de kapconstructies wordt de afleesbaarheid van de dubbele dakvlakken met tussenliggende zakgoot hoog gewaardeerd. De moderne toevoegingen en constructies van het tussenliggende platte dak hebben indifferent monumentenwaarde.
De constructies van de bouwdelen B en C bestaan uit betonnen vloerconstructies en gemetselde gevels en bouwmuren. Van de oorspronkelijke constructies zijn grote delen in 1974 vernieuwd. De gevels worden positief gewaardeerd, de vloerconstructies indifferent.
De constructies van de kapel, bouwdeel E, worden als één geheel gezien en hoog gewaardeerd.
De constructies van bouwdeel F dateren uit 1906 en zijn deels gewijzigd. Deze constructies worden indifferent gewaardeerd.
De constructies van bouwdeel G, zijn nog grotendeels oorspronkelijk en worden positief gewaardeerd. Binnen het bouwdeel hebben deze onderdelen zelfs hoge monumentenwaarde vanwege het structuurbepalende karakter.
De constructies van overige bouwdelen worden indifferent gewaardeerd.

Indeling en inrichting

Bouwdeel A
Als onderdeel heeft het hoofdtrappenhuis hoge monumentenwaarde. Dit geldt alleen voor de wanden, de houten trap en de hoofdbaluster op de begane grond. De huidige traphekken en afwerkingen zijn niet origineel en worden indifferent gewaardeerd.
De huidige afwerkingen in het pand worden indifferent gewaardeerd. Boven de verlaagde plafonds kunnen nog originele stucplafonds of balklagen zichtbaar zijn, deze hebben zonder verdere beoordeling hoge monumentenwaarde.
De binnenmuren of delen van de originele binnenmuren zijn in 1974 vernieuwd en hebben als materiaal indifferente waarde. Dit geldt ook voor de overige indelingen in dit bouwdeel.

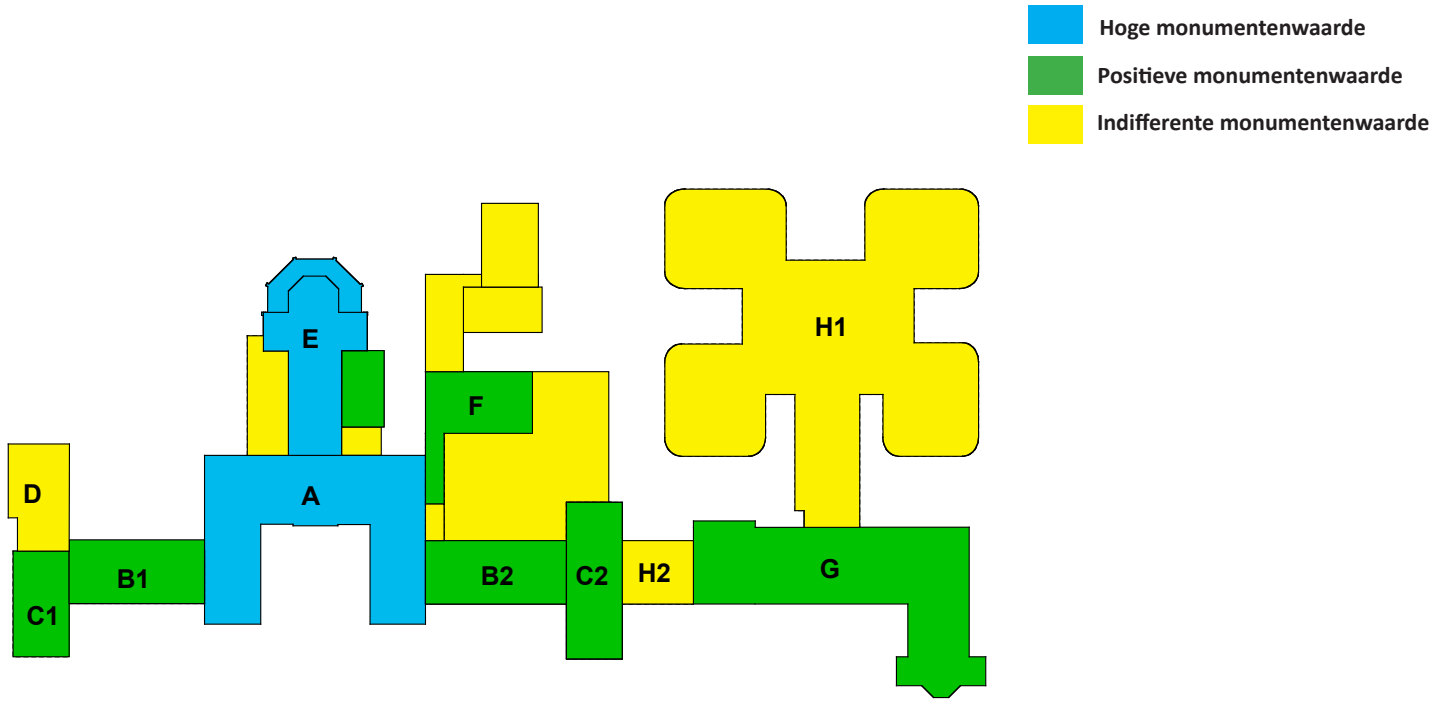
Bouwdelen B en C
De indelingen en afwerkingen in de bouwdelen B en C dateren uit 1974 en hebben indifferente monumentenwaarde.
In bouwdeel B2 kunnen boven de verlaagde plafonds nog delen van originele stucplafonds zichtbaar zijn. Deze plafonds worden zonder verdere beoordeling positief gewaardeerd.

Bouwdeel E
De inrichting van de kapel wordt als geheel hoog gewaardeerd vanwege originaliteit en vormgeving.

Bouwdeel F
De indeling en afwerking van bouwdeel F heeft indifferente monumentenwaarde.

Bouwdeel G
Binnen bouwdeel G hebben de natuursteen onderdelen van de trappenhuizen hoge monumentenwaarde, de hekwerken worden indifferent gewaardeerd. Met uitzondering van een aantal onderdelen in de kapel heeft de overige inrichting van bouwdeel G indifferente monumentenwaarde. De natuurstenen zuilen, kapitelen en consoles van de kapel hebben hoge monumentenwaarde. De specifiek voor dit doel aangebracht keramische wijdingskruisjes worden eveneens hoog gewaardeerd.

Bouwdelen H
Indeling en afwerking van de bouwdelen H hebben indifferente monumentenwaarde.

Schematisch weergegeven monumentenwaarderingen gebaseerd
op tekeningen van Van Egmond Totaal Arcitectuur, Noordwijk

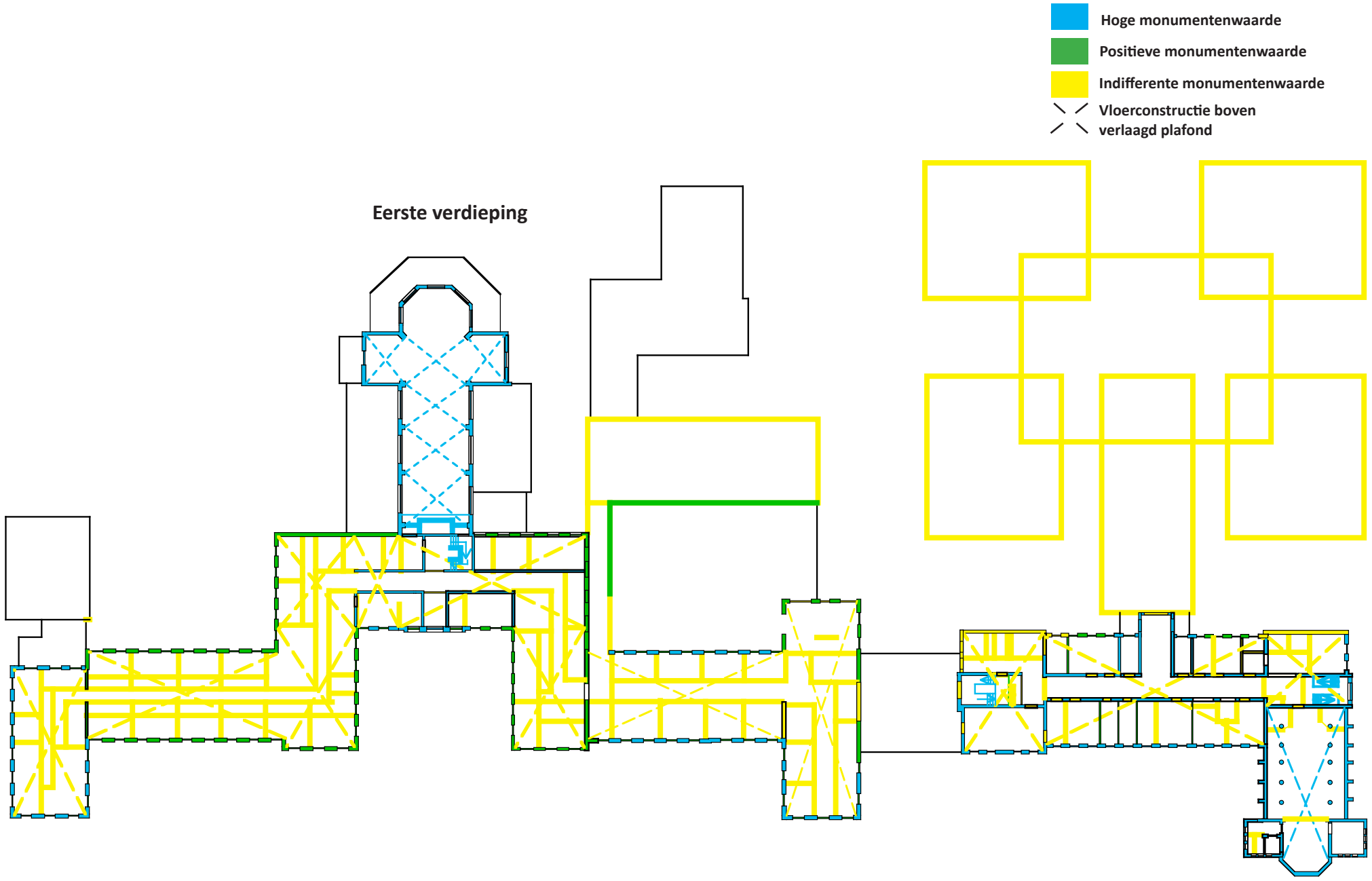
monumentenwaardering

- Hoge monumentenwaarde
- Positieve monumentenwaarde
- Indifferente monumentenwaarde
- Vloerconstructie boven verlaagd plafond

Begane grond

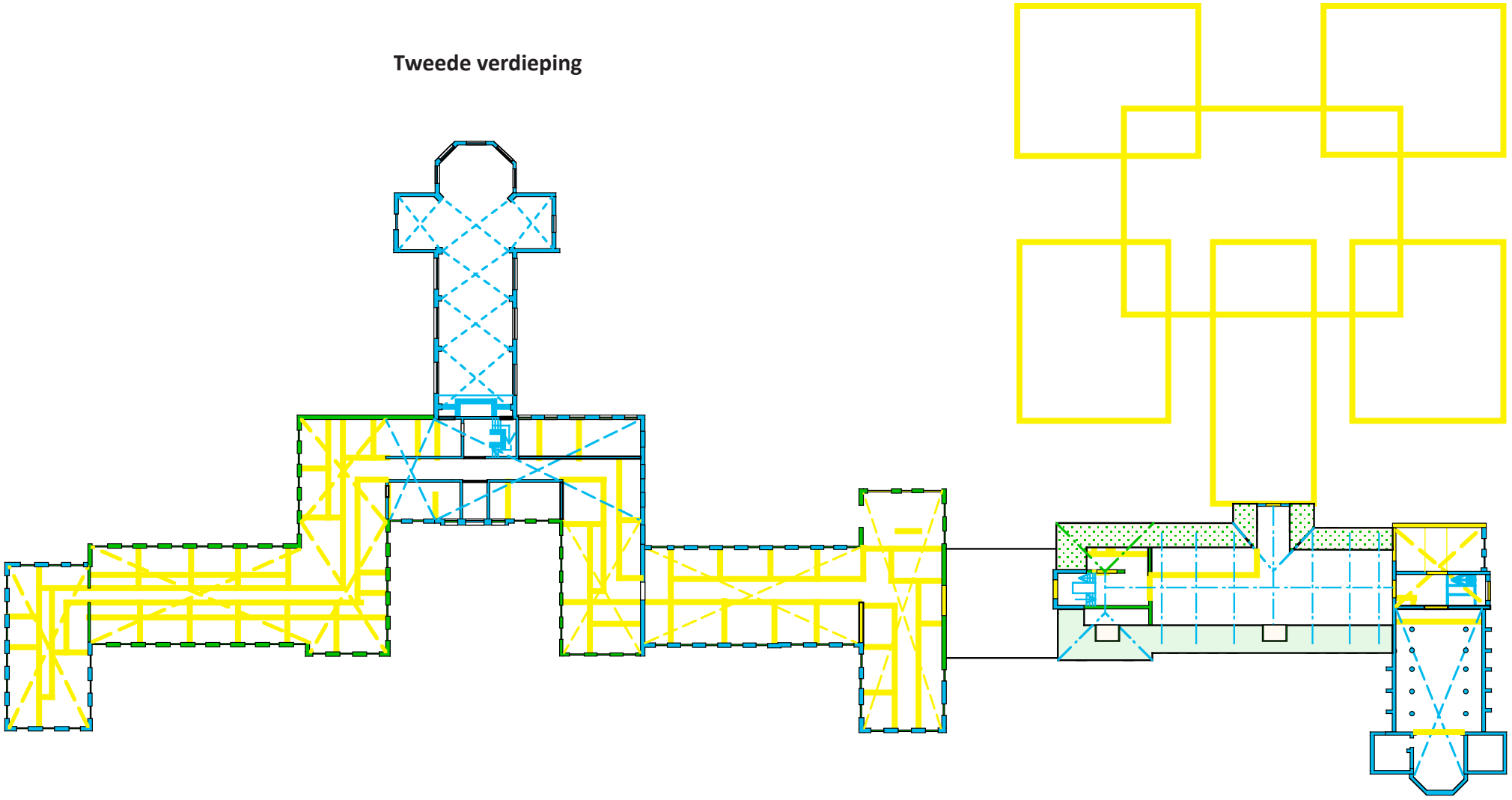
voormalig seminarie Mariënhaven | Warmond

Hoge monumentenwaarde
Positieve monumentenwaarde
Indifferente monumentenwaarde
Vloerconstructie boven verlaagd plafond
Eerste verdieping

monumentenwaardering

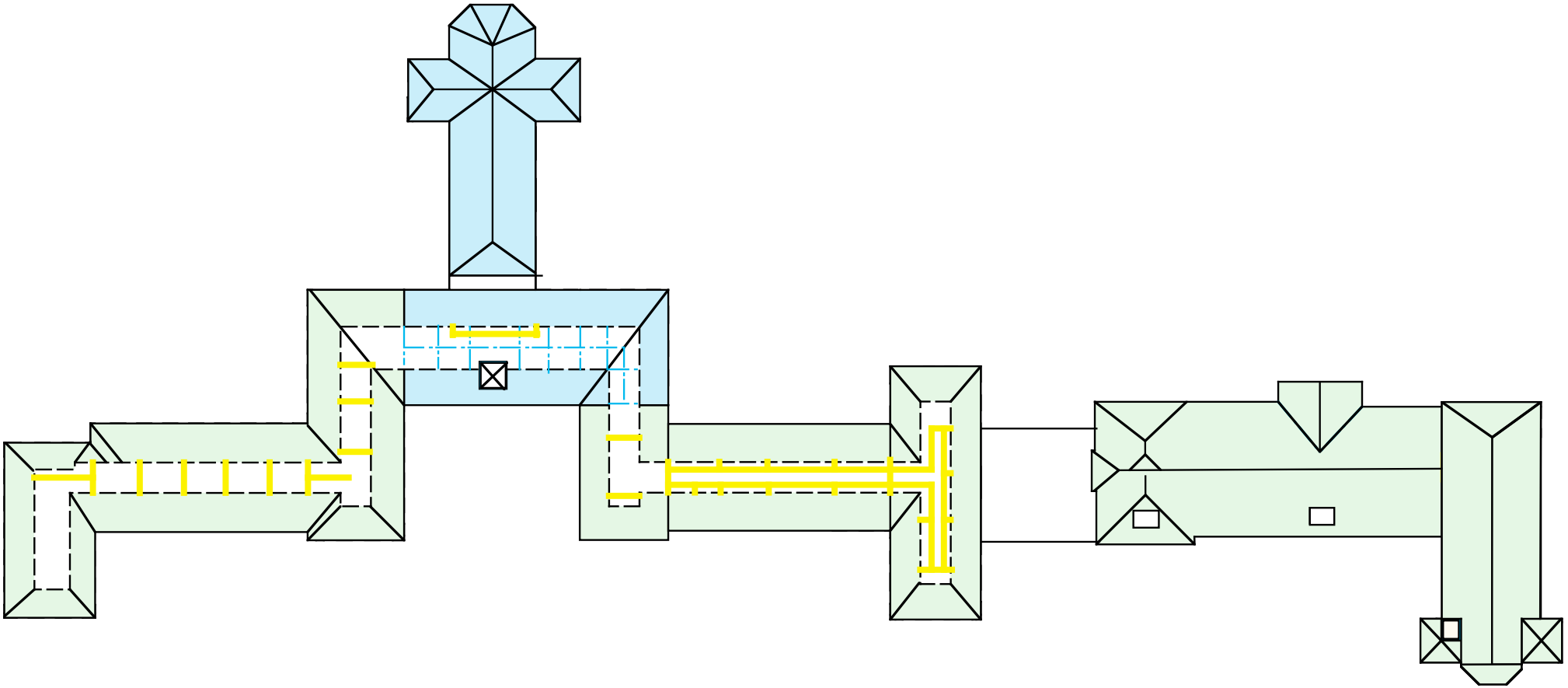
- Hoge monumentenwaarde
- Positieve monumentenwaarde
- Indifferente monumentenwaarde
- Vloerconstructie boven verlaagd plafond

Tweede verdieping

Hoge monumentenwaarde
Positieve monumentenwaarde
Indifferente monumentenwaarde
Vloerconstructie boven verlaagd plafond

Derde verdieping

5.0 Advies

Deze rapportage geeft informatie over de historie en de monumentale waarden van het complex Mariënhaven te Warmond. Bij het opstellen en beoordelen van voorstellen voor restauratie en verbouwing wordt geadviseerd deze informatie te gebruiken om tot een verantwoord bouwplan te komen.

De buitengevels en daken, de structuur, de constructies en de posities en vormgeving van vensters zijn belangrijke elementen voor het karakter van het complex. Deze onderdelen dienen zoveel mogelijk behouden te blijven. Wijzigingen dienen ondergeschikt te blijven aan dit karakter of door hun hoge kwalitatieve vormgeving een bijdrage te leveren in de afleesbaarheid van de gebruiksgeschiedenis.

Voor herindeling van het complex is de bouwfase van 1822 met het U-vormige bouwdeel A, leidend in vormgeving en structuur. Bij mogelijke afwegingen dient deze belangrijkste bouwfase leidend te zijn bij waardering. Naast genoemde fase is de uitbreiding van 1844 met de monumentale kapel en de bouwdelen B1 en B2, van groot belang voor de samenhang van het complex. Behoud van de afleesbaarheid van deze afzonderlijke bouwdelen is van belang. Eventuele reconstructie van de oorspronkelijke dakopbouwen past in het afleesbaar houden van de verschillende bouwdelen en bouwfasen.

Gebouwdeel G, het voormalig philosophicum, heeft een geheel eigen bouwstijl en karakter. Dit bouwdeel kan afzonderlijk worden beoordeeld en is niet maatgevend voor de ensemblewaarde van het voormalige seminarie.

Voor bouwdeel A geldt dat bij het demonteren van de huidige voorzetwanden, wandbetimmeringen en verlaagde plafonds, belangrijke bouwsporen zichtbaar kunnen komen. Belangrijk is deze bouwsporen vast te leggen en te documenteren.
Kleurenonderzoek van exterieur en interieur kan bijdragen aan een historisch verantwoord en kwalitatief goede restauratie. Met uitzondering van voornoemde elementen is geen aanvullend bouwhistorisch onderzoek nodig.

6.0 Begrippenlijst

Afzaat:	hellend bovenvlak van een horizontale lijst of dorpel.
Architraaf:	onderste, dragende deel van een klassiek hoofdgestel, meestal direct rustend op kapitelen.
Attiek:	Verhoging boven de kroonlijst van een gevel, vooral om het achterliggende dakvlak uit het zicht te onttrekken.
Bakgoot:	gootconstructie bestaande uit bodem, buiten-en binnenopstand van hout, voor de gevel aangebracht, ondersteunt door ingemetselde houten klossen of ijzeren consoles.
Baluster:	spijl in een leuning, hek of balustrade, meestal vaasvorming.
Beschieting:	bekleding met hout.
Beschot:	houten bekleding van een wand of lichte afscheiding van planken.
Biljoening:	schuine kant aan houten of stenen element, geschaafd of gehouwen.
Blokkeel:	horizontale (korte) trekbalk om de muurplaat met het spantbeen te verbinden.
Bomberen:	buigen van een vlak, rond maken.
Borstwering:	opgaand muurwerk ten opzichte van een zoldervloer.
Boucharderen:	vlakmaken van natuursteen tot vlak met regelmatig verspreide puntjes.
Cannelure:	verticale groef in de schacht van een zuil of pilaster.
Cassette:	verdiepte panelen in een plafondvlak met kruisende balken.
Console:	kraagsteen, dienend om een uitstekend deel van een gebouw te dragen.
Cordonlijst:	horizontale, enigszins uitstekende lijst langs een gevel, bedoeld om het regenwater van het muurwerk af te houden (waterlijst).
Cour:	niet overdekte, pleinvormige ruimte, gewoonlijk aan drie of vier zijden ombouwt.
Dekbalkspant:	gebintbalk, die aan beide einden is opgelegd op de stijlen en eventueel aan een of beide einden buiten de stijl oversteekt.
Dorpel:	horizontaal deel van een houten of stenen deur- of vensterkozijn.
Duivenjager profiel:	profilering aan houten ramen, kozijnen en balklagen, bestaande uit een ingesnoerde kwartronde overgang tussen twee op elkaar staande vlakken van hout.
Festoen:	loof- of bloemslinger van gehouwen of gesneden bladen, vruchten en bloemen, als versiering boven vensters en ingangen, in pilasters, ook onder vensterdorpels.
Fliering:	horizontale balk in de lengterichting van de kap ter ondersteuning van de sporen waarvan de bovenzijde vlak ligt.
Fries:	bandvormig gedeelte tussen architraaf en kroonlijst.
Frijnslag:	oppervlaktebewerking van gehouwen steen met fijne evenwijdige slagen.
Fronton:	driehoekige, soms gebogen (segmentvormige) bekroning van een gevel boven de kroonlijst. Ook boven vensters en deuren. Uit de klassieke bouwkunst afkomstige motief, toegepast in de renaissance, de barok, het Classicisme en Neo-Classisisme. Het middenvlak wordt timpaan genoemd.
Gording:	evenwijdig aan het dakvlak geplaatste horizontale balk in de lengterichting van de kap ter ondersteuning van de sporen of het dakbeschot.
Graat:	scherpe kant die ontstaat bij de onderlinge snijding van gewelven.
Haanhout/ hanebalk:	horizontale balk boven in een dakgebint die twee sporen of spantbenen verbind.
Halfhouts:	inkeping tot de halve dikte van het hout.
Hanenkam:	strekken metselwerk boven een venster.
Hoekkeper:	kaponderdeel dat zich bevindt op de snijlijn van twee dakvlakken die onder een uitspringende hoek snijden.
Hoekverband:	de wijze waarop bij de hoeken wordt bewerkstelligd dat de stootvoegen in opeenvolgende lagen niet boven elkaar komen, dus de lagen een kwart steen t.a.v. elkaar verschuiven.
Hoofdgestel:	klassiek horizontaal lijstwerk bestaande uit architraaf, fries en kroonlijst.
Juk:	gebint bestaande uit twee schuin geplaatste stijlen of krommers met een bint daaroverheen en onderling verbindende korbelen.
Kalf:	horizontale balk in een kozijn, tussen de deur en het bovenlicht.
Kapel:	overgangsprofiel van een afschuining, meestal een biljoening, naar een rechte hoek.
Kapiteel:	decoratieve verbreding boven op zuil of pilaster ter vergroting van het draagvlak.
Knier:	(bocht)knier, scharnier met omgezette bladen, die in de kozijnstijl en deur zijn ingehakt met dunne knierbeitels en vastgezet met spijkers of schroeven.
Koekoek:	lichtvenster naar kelder binnen ommuurd verdiept deel.
Korbeel:	schuine houten schoor ter verstijving van het verband tussen de stijl en de daarop rustende balk.

Kraagsteen:	in een muur gemetselde, uitstekende, geornamenteerde console.
Kraal:	rondstaaf, profiel dat in doorsnee rond, driekwart rond, althans meer dan half rond is.
Kreupele stijl:	schuine kapstijl die de druk van het spantbeen overbrengt naar de zolderbalk.
Kroonlijst:	bovenste, naar voren springende en geprofileerde lijst van het hoofdgestel (gootlijst).
Kruisverband:	metselwerkverband met opeenvolgende strekkenlagen die een kop van elkaar verspringen.
Kussen:	verhoging van natuurstenen onderdorpel onder kozijnstijl.
Lambrisering:	betimmering of -bekleding tegen het onderste van de wand, meestal bestaande uit panelen of tegelwerk.
Liseen:	Uitspringende verticale band, het verschil met een pilaster is ontbreken van een kapiteel.
Makelaar:	middenstijl van een gebint of dakconstructie; tevens de decoratieve spitse bekroning van een houten geveltop of trapgevel.
Metopen:	vlak tussen de triglyfen in een frieslijst.
Metselmozaïk:	bij wijze van versiering ineengevlochten bakstenen, meestal met gebruik van verschillende kleuren baksteen of diagonale lijnen.
Minuutkaart:	kadastrale kaart van de oorspronkelijke opmeting uit de jaren 1820 - 1830.
Negge:	dagkant, soms met profilering, van een deur- of vensteropening.
Neo-Classicistisch:	bouwstijl voortkomend uit een reactie op de late barok en wordt bevorderd door de kennismaking met vooral overblijfselen van de Griekse en hellenistische kunst, (circa 1750 - 1880).
Neo-Renaissance:	bouwstijl voortkomend uit behoefte tot weerspiegeling van eigen historie met als voorbeeld de architectuur uit de Gouden Eeuw; Maniërisme, (1875 - 1915).
Neut:	stenen of houten onderstuk waarop een deurstijl- of lijst rust.
Nok- en hoekkeper:	kaponderdeel dat zich bevindt op de snijlijn van twee dakvlakken die onder een uitspringende hoek snijden.
Obelisk:	vierkante, naar boven dunner wordende zuil met piramidevormige punt als renaissance-beëindigingsmotief op kroonlijsten, geveltoppen, venster- en deurfrontons.
Omgekornist:	omgetrokken, verstekt gezaagd deel van een (kroon)lijst of hoofdgestel, wanneer de horizontale profielen om de eindvlakken of om een verticaal lid (pilaster of muurzuil) uitspringend worden omgeleid.
Orden:	klassieke bouwtrant waarvan de afmetingen gebonden zijn aan bepaald verhoudingen. (bv.: Toscaanse, Dorische, Ionische, Corintische, Composiet)
Pen-en-gat:	houtverbinding, waarbij het versmalde einde van een element (de pen) in een gat in een ander element wordt ingelaten en doorgaans wordt opgesloten met houten nagels.
Pilaster:	weinig uitspringende, van basement, schacht en kapiteel voorziene muurpijler ter ondersteuning van hoofdgestel of boog.
Piron:	bekronende, meestal loden versiering op de uiteinden van een daknok.
Risaleren:	uitspringen, een risaliet is een vooruitspringend onderdeel van een gevel.
Roedeverdeling:	verdeling van een raam door verticale en horizontale latten (roeden) waarin de glasruiten zijn bevestigd.
Rollaag:	reeks van gemetselde stenen op hun kant, b.v. als afdekking van of laag onder of boven een kozijn, als afdekking van een muur of gevel.
Schalmgat:	open ruimte in het midden van een rondlopende (bordes)trap.
Scheg:	wig of wigvorm.
Schilddak:	dak gevormd door twee driehoekige dakschilden en twee trapeziumvormige dakschilden aan de lange zijden.
Schootanker:	gevelanker waarvan de schieter of schoot in het zicht is.
Smetplank:	plank tegen de muur, evenwijdig aan de trapleuning, om te voorkomen dat de muur vuil wordt.
Sokkel:	hoog voetstuk onder een zuil of standbeeld, plint als voetstuk van een gevel.
Spaarnis:	nis in metselwerk, voornamelijk om materiaal te besparen.
Steek:	recht gedeelte van een trap.
Telmerk:	merkteken dat door vorm en getal de verschillende onderdelen van een (hout)constructie verbindt en bouwvolgorde van een houtconstructie aangeeft.
Tongewelf:	tunnelvormig gewelf in de richting van de lengteas van een ruimte.
Toognagel:	taps toelopende houten nagel, waarmee een houtverbinding wordt vastgezet.
Travee:	afstand tussen twee opvolgende steunpunten/gevelassen.
Triglyf:	betekent ‘met drie inkervingen’, voorzien van verticale gleuven.
Waterlijst:	lijst met een afzaat of hellend bovenvlak waarlangs het hemelwater afvloeit.
Wel:	uitstekende voorkant van een traptrede.
Wolfseind:	afschuining aan de korte zijde van een dak.
Zakgoot:	goot tussen twee dakvlakken of tussen een dakvlak en opgaande muur.

7.0 Noten

1 Erfgoedcentrum Nederlands kloosterleven
2 Archief Gemeente Warmond inv. nr. 1209, fol. 257v.
3 Amsterdamse Courant 28 april en 5 mei 1764: Pieter van Deventer, gewezen Ondermeester te Noordwyk, op particulier aanzoek van den Ed. Agtb. Geregte van Warmond, zig hebbende geëngageerd tot het koopen van de vermaarde en ongemeen welgelegene Fransche Kost-Schoole aldaar, maakt hier meede bekend, dat hy daar in reeds heeft gesuccedeert, en alle vlyt zal aanwenden om jonge Heeren, aan hem werdende toevertrouwd, naauwkeurig te onderwyzen en te doen onderwyzen, in de Fransche Taal, Leezen, Schryven, Rekenen, Italiaansch Boekhouden, Brieven Schryven, Geographie, Tekenkonst, de Musiek, het Zingen der Psalmen, als meede de Gronden van den Godsdienst, en voorts in alles wat tot een goede educatie, mag vereischt worden.
4 Leidsche Courant, d.d. 20 mei 1967, en het jaarverslag van de Vereniging Haerlem van 1 januari 1973 waarin een uitgebreid artikel staat over het seminarie en de kunstcollectie die zich daar bevond. In het artikel van Drs. Joh. R. Ter Molen staat bij de noten en bronvermelding geschreven dat een aantal gegevens afkomstig zijn van J.C. van Loos, De geschiedenis van het Seminarie Warmond tot 1853, bijdragen van de geschiedenis van het bisdom van Haarlem.
5 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 202.
6 www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl.
7 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 205.
8 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 204.
9 Museum Catharijneconvent, adlib.catharijneconvent.nl.
10 P.C. Molhuysen, Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek. Deel 3, Leiden 1914, tekst afkomstig van www. dbnl.org.
11 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 206.
12 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 207.
13 Idem.
14 E. Hansen, Tussen Latwerk en Gips, Architect Theo Molkenboer en de R.K. Kerk van Overveen, Doctoraalscriptie Rijksuniversiteit Leiden. 1984
15 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228
16 Tot roem van zijn makers : een studie over J.J. Vollebregt en Zoon, meester-orgelmakers te ‘s-Hertogenbosch / F. Jespers /A. van Sleuwen. - ’s-Hertogenbosch, 1978.
17 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228
18 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228.
19 Voornaamste gebruikte bron: E. Hansen, Tussen Latwerk en Gips, Architect Theo Molkenboer en de R.K. Kerk van Overveen, Doctoraalscriptie Rijksuniversiteit Leiden. 1984.
20 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228.
21 Waar eens een Franse kostschool stond, jubileumboek ter gelegenheid van het honderdvijftig jarig bestaan van het Groot-Seminarie Warmond, 1949 Warmond.
22 De firma Seret en Barneveld, vanaf 1889 W. Barneveld en Co, was in 1887 opgericht na de koop van de ijzergieterij van D.A. Schretlen & Co. Het bedrijf werd in 1893 geliquideerd (www.wikipedia).
23 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 209.
24 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228.
25 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 210.

26 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 211.
27 P. Meijer, Hekken in Nederland, Zwolle 2002).
28 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228.
29 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 213.
30 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228.
31 Idem.
32 Plattegrond van het theologicum anno 1949, overgenomen uit 'De wijsheid bouwde zich een huis' opgenomen in publicatie 'Waar eens een Franse kostschool stond', jubileumboek ter gelegenheid van het honderdvijftig jarig bestaan van het Groot-Seminarie Warmond, 1949 Warmond.
33 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 228.
34 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 342.
35 Leidsche Courant d.d. 7 oktober 1930.
36 www.ilibrariana.worldpress.com.
37 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 213.
38 Leidse Courant d.d. 6 mei 1969.
39 Bouwarchief gemeente Teylingen, Mgr. Aengenentlaan 1-3, Warmond.
40 Idem.
41 Idem.
42 Idem.
43 Sacramenten: Het vormstel = Belijdenis, De Doop = Jesus in de Jordan, De Biecht = Jesus met kudde schapen, De Communie = Heilg avondmaal, De ziekenzalving = Man met kruk, De Wijding = God de vader, zoon en heilige geest. Het sacrament van het huwelijk ontbreekt, priesters mochten niet trouwen. Bron Iconen en Symbolen, Open Monumentendag Warmond 2016.
44 Waar eens een Franse kostschool stond, jubileumboek ter gelegenheid van het honderdvijftig jarig bestaan van het Groot-Seminarie Warmond, 1949 Warmond.
45 J.G. Schrage, Kapel Mariëngaerde voorheen groot-seminarie, Warmond 1991.
46 Noord Hollands Archief, toegang 437, inventarisnummer 342.
47 Idem.

8.0 Colofon

Juni 2017, W2017008
wijziging februari 2018
pag. 6, 31, 32 wijziging april 2018

Opdrachtgever
Mariënhaven Warmond BV
Voorschoterweg 29D
2235 SE VALKENBURG (ZH)

Verantwoording afbeeldingen
Bij de historische afbeeldingen staat de herkomst aangegeven. Afbeeldingen met de afkorting RCE zijn afkomstig van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De afkorting ELO staat voor Erfgoed Leiden en Omstreken. NHA staat voor Noord-Hollands Archief. Afbeeldingen met de afkorting NA zijn afkomstig van Nationaal Archief te Den Haag. Afbeeldingen zonder specifieke vermelding zijn afkomstig van | p.c. meijers | bnb | bouwhistorie | restauratie. Gestreefd is de rechten met betrekking tot de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen hiervoor contact opnemen met | p.c. meijers | bnb | bouwhistorie | restauratie.

Copyright
P.C. Meijers | Bouwhistorie | Restauratie behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot onderzoeksresultaten en geestesproducten van verrichte onderzoeken, voor zover op die producten in juridische zin rechten kunnen bestaan.
Publicatie van onderzoeksresultaten valt onder het auteursrecht en is niet toegestaan, zonder uitdrukkelijke voorafgaande schriftelijke toestemming van P.C. Meijers | Bouwhistorie|Restauratie én na overeenkomen van publicatierecht. In alle gevallen is bij publicatie verplicht naam en gegevens van P.C. Meijers | Bouwhistorie | Restauratie te vermelden.

P.C. Meijers | Bouwhistorie | Restauratie
P.C. Meijers - BNB
Dorpsweg 137
1676 GJ TWISK
telefoon: 0227-821833
mobiel: 06-44926306
internet: www.pcmeijers.nl
e-mail: info@pcmeijers.nl
kamer van koophandel nummer: 27326694

